

Smet

REVUE PRE DUCHOVNÝ ŽIVOT

Roč. I.

1941

Č. 2.

O B S A H :

Müller: Dokonalý duchovný život, 49.
Soukup: Zaisťovať priateľstvo, 53. Friet-
hoff: P. Mária, Matka Spasiteľova, 58.
Búda: Knieža pokoja, 64. Habáň: Modlit-
ba ako povinnosť, 67. Haranta: Myšlien-
ky nad časom, 71. V. Müller: Svätá Cír-
kev, 75. Sertillanges: Usobranie, 79. Do
výšav, 80. Život, 84. Literatúra, 95.

Redaktor: prof. Dr. Inocent Müller OP.

Spolupracovníci: P. Mag. Dr. Metod Habáň OP., Univ. prof. Mag. R. Garrigou-Lagrange OP. Rím, Univ. prof. Dr. Mag. Gašpar Friethoff OP., Fribourg, Univ. prof. Dr. Jozef Búda, Univ. prof. Dr. Jozef Babor, Univ. prof. Dr. Alojz J. Chura, prof. Emilián Soukup OP., P. Vojtech Müller OP., prof. Dr. Anton Šurjanský, prof. Dr. M. Chladný Hanoš, Dr. Pavol Beňuška, Dr. Juraj Rajec, prof. Ján Haranta, P. Mastylák C. SS. R. Rím, P. Aquinas Mária Gabura OP.

REDAKČIA: Trenčín, Námestie sv. Anny 1.

ADMINISTRÁCIA: Trenčín, Námestie sv. Anny 10.

Časopis vychádza prvého každého mesiaca okrem prázdnin. Uzávierka čísla do 5. v mesiaci. Predplatné na rok 30 Ks. Bohoslovci a študenti 25 Ks. Pre Maďarsko 8 Pengö.

SMERISTI

Listy, čo prišli do redakcie, sú prejavom súhlasu katol. slov. inteligencie s našim programom. Dakujeme vám za povzbudzujúce slová! To, čo nám mnohí napísali, to by vari napísal každý inteligent Slováka: „Musíme stavať budúcnosť národa na večných základoch Kristových pravd. Musíme sa zamyslieť, či duchovne nežijeme, či naša generácia sa zapíše do duchovných dejín národa ako složka čínorodá, alebo ako cudzopasník. Slováka inteligent musí si byť vedomý toho, že svoje poslanie nesplní bez Krista!“ Nuž je to tak. Preto vžite sa do nášho Smeru, prežívajte ho, nastúpte na cestu, ktorú vám naznačuje Smer. Napíšte nám, čo sa vám v našom časopise páči, čo by sa dalo zdokonaľiť. Dakujeme tým Smeristom, čo poslali predplatné bez výzvy. Ale prosíme vás posielajte predplatné až vtedy, keď dostanete šekový listok. Lebo keď posielate peniaze poštovou poukázkou, trávime vždy 50 hal., a v našej skromnej pokladnici rozhoduje veru každý halier.

Vdp. FARÁROM: Viacerí nám píšú, aby sme im neposielali Smer na farský úrad, ale osobne na meno. Pravda, je to lepšie a pre našu administráciu praktickejšie. Preto úctivo žiadame Vdp. farárov a administrátorov, aby nám láskavo oznámili zmenu adresy. Najlepšie bude, keď to napíšete takto: Doteraz

Dokonalý duchovný život

Povaha každého života vyžaduje, aby sa zdokonaľoval, aby dosiahol cieľ, ktorý určil Stvoriteľ. Tomuto zákonu podlieha i náš náboženský duchovný život. Náš Smer chce ukazovať cestu k najvyšším métam duchovného života, preto načim najprv poznať, v čom spočíva dokonalý duchovný život. Skúsenosť totiž dokazuje, že nesprávne chápanie duchovného života v teórii je príčinou strašných poblúdení v praxi. A keďže duchovný život svojou podstatou je nadprirodzený, Boží, jeho povahu musíme poznať z Božieho zjavenia, nie z výmyslov filozofických pomätencov. No a Božie zjavenie neomylné vysvetľuje Cirkev rímskokatolícka a jej veľkí reprezentanti: sv. Augustín, sv. Tomáš Akvinský, sv. Albert Veľký, sv. Ján od Kríža atď. Preto, ak chceme poznať úmysly Božie s človekom na zemi, týchto sa musíme opýtať, ako to vlastne P. Boh myslí, čo chce, aby človek konal.

Opierajúc sa o učenie sv. Tomáša Akv., ehcem najprv poukázať na mylné názory o duchovnom živote, a napokon určíme, v čom vlastne spočíva náboženský duchovný život.

1. Nesprávne názory o duchovnom živote

Neverci vyhlásili mystický duchovný život za duševnú chorobu, za obyčajný prejav sexuálnej lásky; preto hlbokému náboženskému životu sa vysmieávajú. Tých pravda ťažko presviedčať o mimoriadnych zásahoch Boha do života svojich služobníkov, lebo Boha neuznávajú, preto neuznávajú ani život Boží, duchovný.

Svetsky smýšľajúci kresťania vyhlásili pobožných ľudí za pokrytco, ktorí plástikom pobožnosti zakrývajú svoj pochybený život,

svoje politické ambície a túhu vládnuť nad druhými. Ale keď jeden zneužije dobrú vec, z toho nenasleduje, že vec sama je zlá. Nedívajme sa preto na karikatúry pobožných ľudí, ale na pravé charaktery, a súďme podľa nich.

Iní tvrdia, že duchovný život je prispôsobený mäkkým srdciam žien, čo si rady zaplačú, ale nehodí sa pre mužov, ktorí sa riadia zdravým rozumom a pevnou vôľou. Nuž tí nech sa pozrú na zástupy veľkých, statočných a múdrych svätcov, a pritom nech sa opýtajú, že kedy budú takí! Potom môžu dišputovať o tom, či hlboký duchovný život je aj pre chlapov, alebo len pre ženy.

Niektorí katolíci zas tvrdia, že dokonalejší duchovný život je síce milý sen, ale neuskutočniteľný. Stačí, keď človek zachováva Desatoro, načo sa zaoberať malichernými pobožnosťami, rozjímaniami, načo sa cvičiť v ctnostiach, atď. Ale veď životy všetkých svätcov a svätíc vyvracajú toto povrchné tvrdenie; na nich vidíme, že evanjeliové rady a život ctnosný v najvšednejších životných okolnostiach nikdy neškodil Desatoru. Neodsudzujme teda to, čo nepoznáme, alebo čo poznáme len povrchrne a nedokonale.

Tak asi súdia tí, čo sa boja kresťanskej dokonalosti. A ako si predstavujú duchovný život pobožní ľudia?

Začnime s učenými. Tí hlbajú v teológii, vo filozofii, vedia dobre, kade fúka vietor v politike, slovom, stoja na výške času. Ale bohužiaľ, to je cieľ ich života. Sv. omša, sv. prijímanie, spojenie s Bohom považujú za vec druhotnú. Snažia sa vyniknúť v spoločnosti, v ktorej žijú a pracujú, hovoria o kultúre národa, píšu o aktuálnych problémoch, ale vnútri sú prázdni. Nemajú účinný vplyv na svoje okolie, lebo kto stavia len na rozume, len na diplomácii, ten stavia na piesku. Učenie ich nadýma, a zabú-

dajú na to, že len láska vzdeláva.¹ Prečo? Sv. Tomáš Akv.² odpovedá, že len láska vyzdvihuje človeka k Bohu, sjednocuje cit človeka s Bohom, aby človek žil nie seba, ale Bohu. A kto nežije spojený s Bohom, kto vystrkuje do popredia len svoje ja, svoje schopnosti, ten netuží po spojení s Bohom. No a činnosť bez Boha je márna. Preto kňaz alebo laik intelektuál bez duchovného života nie je nič inšie, ako zvučná meď a cvendziaci cymbal.³

Teda mýlia sa učení, ale mýlia sa i také duše, ktoré vidia podstatu duchovného života v prísnych pôstoch, umŕtvovaniach a odriekaniach. Takí ľudia zvyčajne tvrdia, že najdokonalejšie rehole sú tie, v ktorých sa mnoho postia, bičujú a pod. Oni by vari boli ochotní milovať pôsty a umŕtvovania samé. Pravda bola by to falošná láska a horlivosť. Lebo Anjelský Učiteľ učí,⁴ že pojem ctnosti viacej spočíva v dobri, ako v ťažkosti, ktorá je spojená s dobrom. Preto veľkosť ctnosti meria sa podľa pojmu dobra, nie podľa pojmu ťažkosti. Kto viacej miluje umŕtvovania ako sám cieľ, ku ktorému majú človeka viesť, ten si pletie prostriedky s cieľom. A cieľ je: Spojenie duše s Bohom; všetko ostatné musí byť primerané cieľu, ale nikdy nesmie sa stať cieľom. To treba povedať tým dušiam, ktoré neuznajú nijakú dišpenzáciu v cirkevných pôstoch, i keby to vari nariadil celý biskupský sbor, lebo pôst je pre nich všetko. Ale o stavovské povinnosti sa nestarajú, nemyslia na to, že poslušnosť je lepšia, než láska k Bohu a k bližnému je vyplnením zákona. Krásne to vysvetľuje sv. Tomáš,⁵ keď odpovedá na otázku, či v chudobe spočíva dokonalosť rehoľníkov. Píše: „Chudo-

¹ 1 Kor. 8, 1.

² T. Suma: II—II, ot. 17, čl. 6 k 3.

³ 1 Kor. 13, 1.

⁴ T. Suma: II—II, ot. 123, čl. 12 k 2.

⁵ T. Suma: II—II, ot. 188, čl. 7 k 1

ba nie je dokonalosťou, lež nástrojom k dokonalosti, a to najmenším nástrojom. Lebo sľub zdržanlivosti vyniká nad sľub chudoby, a sľub poslušnosti nad obidva. A keďže nástroj sa nehľadá pre seba, ale pre cieľ, nie je niečo tým lepšie, čím je väčší nástroj, ale čím je primeranejší k cieľu, ako lekár neuzdraví tým lepšie, čím viacej liekov dá nemocnému, ale čím je liek primeranejší nemoci. Preto rehoľa nie je tým dokonalejšia, čím má väčšiu chudobu, ale čím jej chudoba je primeranejšia spoločnému i zvláštnemu cieľu". A čo učí sv. Tomáš o chudobe, to platí o všetkých ostatných ctnostiach a asketických cvičeniach, lebo sú iba nástrojom k spojeniu s Bohom, ktoré sa uskutočňuje láskou.

Iní zas myslia, že v duchovnom živote vykonali všetko, keď verne odrecitovali svoje modlitbičky, keď hodinku rozjíмали a boli aj na adorácii v kostole. Nuž, vykonali dobrý skutok, a približujú sa k pravde. Ale jednako nevykonali všetko. Cieľ duchovného života je spojenie duše s Bohom. A to uskutočnia len Božské ctnosti, ktorých bezprostredný predmet je Boh, preto spájajú nás s ním priamo. Pobožný človek uctieva P. Boha dobrými skutkami, modlitbou, obetami a pod. Pobožnosť teda týka sa skutkov, ktorými uctieваме Pána Boha, ale netýka sa P. Boha samého. To je vyhradené viere, nádeji a najmä láske. Láska k Bohu má prednosť pred službou Božou. Bez nadprirodzenej lásky naše pobožnosti a dobré skutky neznamenal by pre náš nadprirodzený život vôbec nič. Teda duchovný život nespočíva ani vo vonkajšej, ani vo vnútornej pobožnosti.

Kde-tu nájdú sa ľudia, ktorí si myslia, že dokonalosť spočíva v pustovníckom živote, kde človek zabúda na ľudí, odlúči sa od sveta a žije v rozjímaní Božích právd. Nuž keby to bolo tak, potom horlivé apoštolské duše v ško-

le, v pastorácii, v katol. akcii neboly by nikdy dokonalé, lebo tie nemôžu zanechať svet a odísť na púšť. Kresťanská dokonalosť nespočíva teda ani v pustovníckom rozjímavom živote. I takýto život môže byť iba dobrým nástrojom dokonalosti, ale nie dokonalosťou samou.

Ludia súdia o všetkom podľa osobných sklonov. Jeden sa rád modlí, druhý sa zas umírtvuje, tretí miluje liturgický život, nuž a podľa toho potom vytvoria si v obrazotvornosti pojem o dokonalom duchovnom živote. A duchovný život nemôžeme považovať za problém, o ktorom by sa malo dišputovať. Tu musí byť všetko jasné, lebo ide o naše večné šťastie. Kristus Pán ten problém raz navždy rozriešil, keď vyhlásil zákon lásky za vedúce pravidlo kresťanského života. (Pokračovanie.)

Prof. P. Em. Soukup O. P.:

Zaistovať priateľstvo

Priateľstvo s Bohom sa zaistuje bázňou. Nemá to taký protipoložný smysel, ako by sa podľa slov zdalo. I u ľudí je to obvyklý spôsob zaistovania: buď láskou, alebo bázňou. V priateľstve s Bohom sa bázeň javí ako vychovávateľka pevného priateľstva, i keď zdá sa byť jeho prekážkou, až sa stane najnežnejším výrazom dokonalého priateľstva.

Boh môže stáť pred dušou človeka ako Najkrásnejší i ako Najhroznejší podľa stupňa sebeckosti v duši. Mohlo by sa povedať, že je to zvláštnosť Božej lásky, že zároveň vábi i hrozí; Boh svojou dokonalosťou každého vábi a svojou spravodlivosťou hrozí každému, kto vábenie odmieta. Obraz nesmiernej Božej dobroty a nesmiernej slabosti človeka. Človek, i nechtiac, musí ísť za dobrom. Dobro najvyššie

vie odmietnuť a stáť u malichernosti, ktorá sa mu pod drobnohľadom sebeckosti tisíc ráz zväčšila. Preto Boh hrozí človeku zlom, aby pozornosť každého (i toho najomedzenejšieho rozumom a s najslabšou vôľou) pripútal k jedinému celému šťastiu. Tak musely byť napísané dve prikázania: Boj sa Boha a Miluj Boha! Človeku bolo prikázané báť sa, aby sa naučil milovať a k milovanému Priateľovi prilipnúť. To je náčrt cesty bázne s láskou. Myslíme ďalej na podrobnosti cesty.

Máme právo i povinnosť milovať seba. Proti výstrednostiam bezohľadnej sebeckosti je postavená hrádza v prvom stupni bázne. Ak človek nechce hľadiť na Boha, ak nechce Boha vidieť ako prameň svojho najhlbšieho a dokonalého šťastia, počuje slovo Božie: „Ja vykonám pomstu svojho času”.¹ Človekom zatrasie pomyslenie na pomstu Najvyššieho a začne sa báť o seba. Zmenšuje sebeckosť — zo sebeckosti. Bojí sa o seba, a preto sa podrobuje požiadavkám Božím. Bojí sa trestov. Preto sa varuje skutkov tých, ktorí nemilujú alebo nenávidia Boha, preto koná skutky, aké konajú milujúci. Koná ich zo strachu o seba.

Ale predsa sa obracia k Bohu. Počiatok múdrosti je báť sa Boha.² Duša bázňou sa učí odopierať bezohľadnej sebeckosti. Všetci so zapýrením sa priznáme, že sme niekedy stáli na tomto začiatku, že nárazy a útoky sebeckých túžob často sú také prudké, že touto bázňou musíme v sebe vyvolať hrúzu pred Božími trestami za hriech, aby sa nám hriech zošklivil. Ale predsa si hriech zošklivíme.

Cítíme nedokonalosť, akúsi nízkosť takeého pomeru k Bohu, keby sme chceli plniť len ono prvé prikázanie: Boj sa Boha! Máme tu Boha len ako Pána a seba ako shrbeného služobníka.

¹ Mojž. 32, 35.

² Z. 110, 10.

Priateľská láska je ďaleko od tohto neprijemného pocitu bázne pred pánom a pred jeho trestajúcou rukou.

A predsa táto pevne zakotvená bázeň je začiatkom zaisteného priateľstva s Bohom. Lebo o Bohu vieme viac, ako že je Najvyššou zákonodarnou Mocou. Keď z bázne človek prestal hrešiť, keď rozhrešením smytá bola škvrna s duše, keď s milosťou posväcujúcou daná bola do duše láska k Bohu, potom láska začína pracovať. Láska učí dušu chápať Boha ako otca a človeka ako dieťa. Bázeň zostáva v duši, pretože patrí k jej výbave; mení však svoje názory, pohnútky, posunuje sa na iný predmet,tedy sama sa mení.

Mení svoje názory. Duša už chápe, čo chce povedať slovami: Boh, najväčšia dokonalosť. Dobro, ktoré nemá seba rovného. Nehľadá už len na seba, hľadá k Bohu. Ďalší krok od sebeckosti a príprava na priateľstvo s Bohom.

Mení svoje pohnútky. Duša sa varuje hriechu, a to nie už zo strachu pred trestom, nelen k vôli seba, ale aj k vôli Bohu. Nenávidí hriech, bojí sa hriechu, nie že uvažuje na človeka tresty, ale preto, že uráža Boha, milovaného, starostlivého, dobrého otca.

Posunuje sa na iný predmet. Duša sa nebojí o seba, bojí sa skôr o Boha. Nie je to celkom presne povedané, že sa duša bojí o Boha, ale nemáme lepšieho výrazu a zodpovedá to nášmu skutočnému citeniu. Bojíme sa, že hriechom ublížime Bohu, ktorý si to nezasluguje od nás, ktorým venuje všetku svoju starostlivosť. lásku a zľutovanie.

Mení sa tedy bázeň sama. Prestáva byť výlučne sebeckou. Bohoveda tento druhý stupeň bázne volá synovskou bážňou. Chceme byť dobrými deťmi najlepšieho otca. Preto sa bojíme otca, bojíme sa ho uraziť, aby sme nepoškrvnili česť rodiny, práve tak, ako vo svojej ľudskej

rodine dieťa zo smyslu pre česť rodiny odmieta všetko, čo by otca rodiny zarmútilo; lebo dieťa miluje svojho otca.

Keď je v deťoch pozemskej rodiny taká bázeň, tam sa nikto nebojí o česť rodiny. Je to ďalšie zabezpečenie priateľstva s Bohom, keď v duši je také smýšľanie o Bohu: on otec a ja jeho dieťa. Ale ešte i táto bázeň má svoje nedokonalosti, i bázeň tohto druhého stupňa kali najčistejší a najrýdzejší pojem priateľstva. Lebo je v ňom ešte čosi zo sebeckosti. Bojíme sa, aby sme neurazili Boha, svojho otca, ktorý je zdrojom všetkého nášho dobra. Milujeme síce Boha ako otca, ale predsa ešte sa o neho bojíme zčiatky tiež k vôli sebe samým: aby sme neboli nečestní voči otcovi, preto sa bojíme ho akýmkoľvek hriechom uraziť, jemu „ublížiť“.

Obraz ľudskej rodiny naše myšlienky dovedie i ku pochopeniu konečného zaisteného priateľstva a výchovy ku priateľstvu samému. Dieťa pozoruje činy otcove z toho, čo otec rodine dáva, učí sa poznať a chápať vlastnosti otcove, jeho povahu a jeho bytosť. Keď je to otec v svojich pomeroch ideálny, zažiarí v duši dieťaťa priam vo svetle svätožiare. A stáva sa to, čo vychovávateľské náuky označujú ako ideál, vrchol pomeru detí k otcovi (a samo sebou to práve tak platí i o matke): z rodiny sa stane krúžok verných priateľov, spojených priateľstvom, nad ktorý niet na svete intímnejšieho, krásnejšieho, pevnejšieho. Je tu zato tiež bázeň, ale bázeň celkom očistená, možno povedať, že bázeň dokonale vrátená svojmu pôvodnému, rýdzo filozofickému významu prostého úteku pred zlom hroziacim, ohrozujúcim prítomný, človeku drahý stav. Bázeň obrátená len k svojmu vlastnému predmetu, ku hroziacemu zlu, bez ohľadu na toho, ktorý je ohrozený. Bázeň síce ide s láskou, ale len láska bedli, so široko otvoreným zrakom hľadá na

krásy a dobrá v priateľovi, ktorý je otcom: bázeň sa prebudi iba vtedy, keď sa na obzore objaví to, čo by mohlo roztrhnúť krúžok.

To Tvorca vložil do srdca a do duše ľudí: toto priateľstvo rodiny je otcom každého priateľstva, podľa toho ideálu, vrodeneho a obyčajne neuvedomeného, tvorí sa každé priateľstvo dvoch ľudí z rôznych rodín. Čo Tvorca vložil do duší pre vzájomné priateľstvo ľudí, to zachováva v priateľstve medzi sebou a tvorom.

Aby bolo ozajstné rýdze priateľstvo svätosti medzi Bohom a človekom, musia sa ocitnúť vedľa seba, už nie rôzne slová, rôzne pojmy: pán — služobník, otec — dieťa, ale musí byť taký pomer: Priateľ — priateľ.

Prvé a výsadné miesto v duši človeka dostane láska. (U Boha je tak od večnosti, lebo „Boh je láska“, podľa 1. listu sv. Jána 4, 8.) Poznávajúc vždy viac Otca, poznáva vždy viac dokonalosť samú, najväčšie dobro. Človek miluje Boha podľa presného významu toho slova: nie rozumom, nie iba vôľou, nielen vonkajším konaním, ale srdcom, citom, celým srdcom, vrelým citom.

Prv duša sa bála hriechu k vôli trestom Božím, lebo k vôli svojej čestnosti. Teraz sa však bojí hriechu preto, že by ním bolo roztrhnuté priateľstvo. Bázeň sa ozve v duši pri mene hriechu. A čím väčšia láska, tým väčšia hrôza; preto u svätých už len abstraktné meno hriechu spôsobovalo mdlobu a rozbolievalo celú dušu. Duša bojí sa i najmenšieho všedného hriechu, nijako nemôže pochopiť, ako by mohol niekto zhrešiť, keď má Priateľa.

Tým je priateľstvo s Bohom zaistené. Ale nie tak zaistené, žeby už nebolo možno hrešiť, lebo také zaistenie je výsadou spočinenia na srdci Priateľa v nebi. Ale predsa zaistenie. Tak totiž, že sú síce možné prekvapujúce vzbury

„tela proti duchu“, ale len prekvapenia, nie pravidelnosť. Priateľstvo je upevnené rozvitou láskou, ktorá „odstránila bázeň“ podľa slov Pisma. Pôsobnosť bázne pred trestajúcim Bohom je možná vo chvíľach skleslosti malého priateľa, pôsobnosť bázne o Otca je ponechaná pre chvíle v nížinách, aby bol možný opätný vzlet. Drieme bázeň pred zlom, drieme citlivo, a žije a vládne láska, vrchol priateľstva, až do neba siahajúceho.

To je objasnená záhada priateľstva a bázne — zároveň otvorená a upravená cesta pre teba.

Univ. prof. Dr. Gašpar Friethoff O. P.:

P. Mária, Matka Spasiteľova¹

Niektorí si mysleli, že existenciu Boha netreba dokazovať, lebo je to vec celkom jasná. Preto sv. Tomáš Akv. napísal nasledujúcu, psychologicky veľmi hlbokú myšlienku: „Zvyk, najmä od detstva, stáva sa pre človeka prirodzenosťou. Preto, k čomu duch priľnul v detstve, toho sa pridrižiava tak silno, ako keby to bola pravda prirodzene celkom známa“.² Táto krásna poznámka prináša svetlo k riešeniu mnohých problémov, ktoré na prvý pohľad zdajú sa byť nerozriešiteľné. Ale poukazuje tiež na veľký význam kresťanských zvykov, v ktorých sme sa evičili už vtedy, keď sme hádam nevedeli ešte rozlišovať dobro od zla.

Nás však zaujíma, či ten výrok sv. Tomáša Akv. vzťahuje sa i na poriadok spásy, či i v tomto poriadku načim nájsť aspoň niečo, čo by nám bolo celkom jasné.

¹ Prinášame úvodnú štúdiu prof. Dr. Friethoffa o Panne Márii, napísanú pre Smer. Autor v katolíckom svete patrí medzi najlepších znalcov máriologie.

² Suma C. G. I, 11.

Nuž tu reba poznamenať, že všemohúci Boh celý svet mohol viesť tak, ako to bolo na začiatku: v pokoji, radošti a blaženosti, bez slz, bez smútku a bez hriechu. Nezaškodilo by písať o tom obšírnejšie. Ale teraz sa len pýtam: Mohli by sme obdivovať hrdinskú statočnosť mučeníkov, keby Boh v svojej nevyspytateľnej múdrosti nebol dopustil zlobu a strašný hriech prenasledovateľov? Mohli by sme hovoriť o trpezlivosti svätých, keby Boh bol zamedzil zlo, i fyzické?

Božia múdrosť, mravné i fyzické zlo zariaďuje k spásu veriacich: „Viem, že tým, ktorí milujú Boha, všetko dopomáha k dobrému“. Ale Boh mohol spasíť ľudstvo bez toho, žeby bol žiadal zadosťučinenie za hriechy. Veď je celkom nezávislý od tvorov; v sebe a skrze seba je neporušiteľne blažený. Ako šťastný svet nikdy neurobí Boha šťastnejším, tak ani hriešny svet nikdy neporuší jeho blaženosť. Pravda, hriech je skutočná urážka Boha, preto spravodlivosť žiada, aby bola napravená, ale P. Boha zraníť nemôže. S vedomím tejto nezraniteľnosti P. Boh mohol s kráľovskou veľkodušnosťou odpustiť všetky hriechy: Ty si môj Boh, mojich dobier nepotrebuješ!... A jednako to neurobil, ale dal svojho Syna... Prečo?

Keby to bol P. Boh tak urobil, keby nám bol odpustil všetky hriechy i tresty tak, ako som spomínal, veru, neboli by sme poznali jeho lásku! A teraz, keď spravodlivosť žiadala zadosťučinenie do posledného haliera, keď naše dlžoby zaplatil sám Syn Boží, teraz poznáme jeho lásku, ktorá nehľadá svoje, a skrze túto lásku poznávame, akej lásky je sám hoden!

Poriadok spásy je teda tento: Skrze Krista Pána nášho. Ale „nie každý, kto mi hovorí: Pane, Pane, vojde do kráľovstva

³ Rim. 8, 28.

nebeského!"⁴ Nestačí, aby sme len poznali a uznali tento poriadok, ale musíme sa stať podobní obrazu jeho Syna, lebo k tomu nás Boh predurčil.⁵ Čím väčšia podobnosť s Kristom, tým väčšia spása; čím menšia podobnosť, tým menšia spása!

Z toho, čo som povedal, vidno, že ťažko hovoriť o P. Márii, ktorú Boh predurčil svojmu Synovi za Matku, keď mu nepripravil telo z hlíny zeme, ako predtým Adamovi, ale chcel, aby sa narodil z panny. Lebo, keď sa vyžaduje podobnosť s Kristom od nás, nuž tým väčší sa vyžaduje u sv. Panny.

No a tu každý musí uznať, že povolanie Márie k Božiemu materstvu — čo mohol urobiť len Boh — stáva sa s takými predpokladmi, aké vyžaduje dôstojnosť a vznešenosť veci samej. Kto by to popieral, rúhal by sa Božej múdrosti. Keď teda Božia dobrota pripravila nám väčšiu dokonalosť, ako by si zaslúžila naša prirodzenosť, keď nás totiž volá k videniu Božej jasnosti, z toho nevyhnutne nasleduje: Panna, vyvolená za Matku Božiu, musí mať túto ľudskú dokonalosť, lebo keď chvála človeka pochádza zo cti jeho otca,⁶ i hanba syna z matky. Keď teda P. Mária bola predurčená k Božiemu materstvu, nie je možné, aby jej nebola určená relatívne najvyššia sláva nebeskej blaženosti. Musí byť svätá, ako Boh; musí byť dokonalá, ako Otec nebeský je dokonalý. A ako som povedal, v terajšom poriadku spásy toto

⁴ Mat. 7, 21.

⁵ Rim. 8, 29.

⁶ Sirach, 3, 13.

sa môže uskutočniť len pripodobením sa Synovi Božiemu. Preto P. Mária, tým že bola predurčená k Božiemu materstvu, musí sa stať v najvyššom stupni podobnou Kristovi.

Ale Kristus mohol vojsť do svojej slávy len skrze svoje utrpenie,⁷ ktorým vyslobodil svoj ľud z hriechov, odzbrojil kniežatstvá a mocnosti, a verejne slávil nad nimi víťazstvo skrze seba samého.⁸ Tohto slávnostného víťazstva zúčastnia sa v určitej miere všetci blahoslavení, keď po životnom boji, v ktorom často zvíťazil i diabol, k o n e č n é víťazstvo dosiahnu oni. Najvyššia podobnosť s Kristom nevyžaduje len konečné víťazstvo, ale čosi viacej: vyžaduje víťazstvo dokonalé, ktoré nestrpí protipoložné víťazstvo jedovatého hada. Krásne o tom píše Pius IX. v encyklike, ktorou vyhlásil Nepoškvrnené Počatie Bohorodičky za článok viery: „Ako Kristus, Prostredník medzi Bohom a ľudstvom, prijímúc ľudskú prirodzenosť, sotrel rukopis proti nám vydaného výroku a pribil ho víťazne na kríž, tak i najsvätejšia Panna, úzkym a nerozlučiteľným putom s ním spojená, spolu s ním a skrze neho vedúc v e č n ý boj proti jedovatému nepriateľskému hadovi, nad ním ú p l n e z v í ť a z i l a a zničila jeho hlavu svojou panenskou nohou“. Zo samého predurčenia k Božiemu materstvu vyplýva milosť nebeskej blaženosti, lebo len skrze ňu Mária môže dosiahnuť najvyššiu ľudskú dokonalosť, ktorú nemôžeme nežiadať u človeka, čo sa tak dôverne pripúta k Bohu.

⁷ Luk. 24, 26.

⁸ Kolos. 2, 15.

Nuž ale túto blaženosť v terajšom poriadku spásy možno dosiahnuť len najvyšším spodobením sa Kristovi, víťazovi nad diablom. Táto najvyššia podobnosť, od ktorej väčšiu nemôžeme už myslieť, znamená takú spoločnosť s víťazným Kristom, že akékoľvek protipoložné víťazstvo diabla je vylúčené. Preto pripojenie P. Márie k jej víťaznému Synovi stáva sa novým prameňom požehnaní a milosti. To znamená, že P. Mária v celom svojom živote nič neučinila, ani nič nevytrpela, čo by sa plným právom mohlo pokladať za diabolské protipoložné víťazstvo, a to čo sa týka viny i trestu, lebo vina i trest prišli na svet nenávisťou diabla.⁹ Teda toto pripojenie vyžaduje dokonalé oddelenie od hriešnikov, o ktorom píše sv. Pavol v liste k Židom (7, 26), keď hovorí o našom Veľkňazovi. Napokon, čo ešte vysvetlím neskoršie, táto spoločnosť znamená spoluprácu P. Márie so svojím Synom, aby vyslobodili ľudské pokolenie z otroctva a tyranstva kniežata temnôt.

Nuž i tu vidíme uskutočnený výrok sv. Písma: „Boh riadi všetko lúbezne“.¹⁰ Nespočetné milosti, ktoré Boh určil P. Márii, ju nepreťažujú, lenže Boh vo svojej nekonečnej dobroprajnosti nešetril ani počtom, ale nezaľadil ani poriadok. Všetky milosti súvisia, nijaká nie je nadarmo, nijaká nie je zbytočná, lež všetky spolu poukazujú na súlad, ktorý musí byť v dielach najmúdrejšej Božej Prozreteľnosti.

K článku pripojujem schému, z ktorej hádam dá sa poznať súlad milostí, udelených P. Márii, o ktorých chcem písať v tejto revue.

⁹ Gen. 3, 13;
Múdr. 2, 24.

¹⁰ Múdr. 8. 1.

Spojivo milostí, ktorými Boh ozdobil P. Máriu, podľa ktorého načim postupovať v máriológii, aby štúdium jednotlivých milostí vždy malo vzťah s celkom.

BI. PANNE MÁRII

aby bola dôstojne pozdvihnutá k Božiemu materstvu, určuje sa najvyšší stupeň nebeskej dokonalosti, ktorú si musí zaslúžiť (de condigno) v najvyššej podobnosti so Synom Božím, ktorý svojím umučením dokonale zvíťazil nad diablom.

Toto víťazstvo vyžaduje:

Nedať sa premôcť diablom

1. čo do viny
 - a) dedičný hriech nepoškvrnené počatie
 - b) osobný hriech svätý život
2. čo do trestu
 - a) v následkoch hriechu podrobenie nižších síl
 - b) bolestný pôrod panenský pôrod
 - c) vláda muža panenstvo pred i po pôrode
 - d) práca v potu tváři panenské manželstvo
 - e) nespráchnivenie vzatie do neba

Premôcť diabla

1. spolu-trpieť na zemi
 - a) zadosťučinenie za hriechy
 - b) zaslúženie milosti
 - c) spoluvykúpenie ľudstva z otroctva diabla
 - d) spolusmierenie Boha s ľudstvom
2. spolu-kráľovanie v nebi rozdeľovanie milostí

„Nepriateľstvo položím medzi tebou a ženou, medzi tvojím semenom a jej semenom“.¹¹

¹¹ Gen. 3, 15.

Knieža pokoja

Medzi mesiášskymi názvami Izaiášovho proctva (Iz. 9, 1—6), s ktorými som našich čitateľov obznámil v predošlom čísle, je aj názov „Knieža pokoja“. Náročky som tento názov podrobnejšie nerozviezol, lebo v dnešných nepokojných časoch je potrebné osobitne o ňom prehovoríť. A to tým viac, že v tej istej čiastke Izaiášových prorociev¹ sa pokojamiľnosť mesiášskeho kráľovstva veľmi živo prízvukuje.²

I Kristus Pán sám zdôrazňuje, že pokoj doniesol svojim veriacim: „Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam“. Tento pokoj svojho kráľovstva dáva Pán do spojenia s Duchom sv.: jeho nasledovníci preto budú žiť v pokoji, lebo ich mysle bude spravovať Duch sv.³ Preto číta Cirkev svätá evanjelium „Pokoj Vám zanechávam...“ na svätodušnú nedeľu.

Aj starozákonný prorok tvrdí to isté: Mesiáš preto bude kniežaťom pokoja, lebo na ňom, na tomto vznešenom potomkovi betlehemského Izaiho (Jesse) bude spočívať Duch sv.:

„Vypučí ratolesť z Jesseho pňa,
a z jeho koreňov výhonok vykvitne.
A spočinie na ňom Duch Pánov:
Duch múdrosti a rozumu,
Duch rady a sily,
Duch poznania a bázne Pánovej,
a naplní ho bázeň Pánova“.⁴

¹ Hl. 7—12 Iz. knihy tvoria osobitnú časť, ktorá sa nazýva aj knihou o Emanuelovi, pretože sa Mesiáš jedine v tejto časti volá Emanuelom. Nikde inde v Biblii tohto názvu nenájdeme.

² Iz. 11, 1—8.

³ Ján 14, 25—27.

⁴ Iz. 11, 1—3a.

Duchom svätým a jeho darmi naplnený Mesiáš nebude dávať prednosť tým, ktorí podľa vonkajšieho zdania sú vznešení:

„Nie podľa zdania očí bude súdiť,
ani podľa počutia karhať“;⁵

pretože bude vedieť, čo sa skrýva v duši človeka.⁶

Už tým, že sa ako malučký, krotký narodil, medzi malučkými ľuďmi, dal dostatočne najať, že u neho malučkí majú prednosť, jednoducho preto, že sa prostodušnejšie k nemu primykajú. Práve týmto malučkým, ktorí sa vo svete ťažko domáhajú práva, on prisúdi právo:

„Ale bude súdiť v pravde malučkých
a rozhodovať priamosťou v prospech
krotkých zeme“.⁷

A na premoženie zlosynov nebude potrebovať zbraní: rečou, ba dychom svojich úst, čiže svojím sv. učením a svojimi príkazmi ich skrotí:

„A porazí zem prútom svojich úst,
a dychom svojich perí usmrtí zlosyna“.⁸

Mesiáš bude čo najužšie spojený so spravodlivosťou:

„A pravda bude pásom jeho bedier
a vernosť opaskom jeho drieku“.⁹

Ten istý prorok však hovorí, že účinkom spravodlivosti je pokoj;¹⁰ preto v Mesiášovej ríši musí vládnuť dokonalý pokoj. Ľudia najrôznejších vlastností budú spokojne žiť jeden pri druhom: zlí sa napravia a budú žiť spolu s dobrými; draví skrotnú a spolu budú bývať

⁵ Iz. 11, 3b.

⁶ Srv. Ján 2, 25.

⁷ Iz. 11, 4a.

⁸ Iz. 11, 4b.

⁹ Iz. 11, 5.

¹⁰ Iz. 32, 17; toto je aj heslom terajšieho sv. Otca Pia XII.

s krotkými; nespratní sa utiahu a budú sa znášať s mierumilovnými. Toto všetko líči prorok obrazmi dravých a krotkých zvierat:

„A vlk s baránkom bude bývať,
a pardál s kozliatkom spočívať;
tiež teliatko a lev a kýmny vól budú spolu,
a drobný chlapček ich bude zavracať.
A krava i medveď budú sa pásť,
ich mláďatá spolu budú ležať,
a lev, sfa vól, bude žrať slamu.
Nemluvňa bude sa hrať naď dierou hada,
a do jamy vretenice odkojenča siahne rukou“.¹¹

Hociktorý drobný chlapček by ustrážil ľudí, ktorí žijú úplne podľa prikázaní Ježiša Krista.

Jeden drobný chlapček — chlapček z jasiel — však vie nielen krotkých ustrážiť, ale aj divých a dravých skrotiť. Z koľkých ozaj dravých ľudí spravilo evanjelium Kristovo krotkých baránkov? Koľkých, ktorí predtým stále túžili za cudzím, priviedlo k tomu, že sa aj vlastného zriekli?

A keby každý jednotlivec bol pokojamilovný, pokojamilovným by bol celý národ, a keby takýmito boli všetky národy, panoval by medzi ľuďmi skutočne pokoj a zo zbraní by sa naozaj mohly ukovať nástroje pokojamilovného roľníckeho života.¹² Koľké národy urobily tak vplyvom kresťanstva? Z koľkých bojovných, lúpežných národov urobilo evanjelium národy krotké, pracujúce? A že trvalého pokoja preda niet, tomu na vine nie je nedokonalosť kresťanskej náuky, ale to, že sa ňou jednotlivci a národy nespravujú.

Evanjelium urobilo z nás ľudí civilizovaných, krotkých. Odklonom od evanjelia stávame sa dravcami: „Najprv prestávame byť ka-

¹¹ Iz. 11, 6—8.

¹² Iz. 2, 4.

tolikmi, potom kresťanmi, konečne prestávame byť aj ľuďmi",¹³ divočíeme.

A knieža pokoja Ježiš Kristus musí sa dívať na krvavé bojové polia.

Ale svoj pokoj nám predsa dal. Ten dôležitejší duševný pokoj. V tomto smysle ohlasovali anjeli pokoj pri jeho narodení: „Pokoj ľuďom dobrej vôle“.

Mýlil by sa, kto by si myslel, že sa tu ohlasuje pokoj pre ľudí, ktorí majú dobrú vôľu, sú veselí. Zodpovedný pôvodný grécky text dokazuje, že je tu reč o ľuďoch, ku ktorým Boh má dobrú vôľu, ktorých má vo svojej priazni. A to sú tí, ktorí žijú v posväcujúcej milosti. Títo požívajú pokoj vždy; a čo je hlavné, niet tej sily na svete, ktorá by im pokoj mohla odňať.

Kainovia, Judášovia aj v najpokojnejšom prostredí budú mať v duši peklo nepokoja.

Sv. František z Assisi i v divom lese, keď sa ho neludski lúpežníci spytovali „Kto si?“, ticho a pokojne odpovedal: „Som hlásateľom veľkého kráľa“.

Pridajte sa k tomuto veľkému kráľovi, a po pokoji, ktorý sa rozhostí vo vašich dušiach, budete cítiť a vedieť, že on aj za najhrmotnejšieho rachotenia zbraní a najhroznejšieho krvi-
prelievania je predsa Kniežatom pokoja.

P. Mag. Dr. Metod Habáň O. P.:

Modlitba ako povinnosť

Základný tón modlitby zneje až v hĺbinách ľudskej bytosti, lebo predpokladá poriadok medzi Bohom a človekom. Tento poriadok vzniká z toho, že Boh je stvoriteľ a správca

¹³ Dr. Rajec v prednáške na akadémií slov. Mariánskych družín (8. XII. 1941). Citované z pamäti.

všetkého; teda má najvyššiu moc a vznešenosť, je Pánom všetkého a človekovi určil posledný cieľ v sebe, v nekonečnom dobre.

Teda ľudský život so svojou základnou túhou po blaženosti nevyhnutne obracia sa k tomuto nekonečnému dobru. Keby človek bol svojou inteligenciou bystrý, nevyhnutne by najsamprv chápal, že jeho najhlbšia túha obracia sa k Bohu. Keďže však ľudská chápacosť je porušená, keďže je v nej rana nevedomosti a ľarbavosti pre duchovné a Božie veci, preto v ľudskom živote robia sa mnohé omyly a ťažko rozoznáva sa pravý cieľ od zdanlivého dobra.

V človekovi ako v rozumnom tvorovi je záväzok ako zlaté puto k Bohu. Taký záväzok a puto objektívne vzniká zo závislosti všetkých vecí od Boha; subjektívne v človekovi pochádza z poznania pomeru k Bohu a z vôle usporiadať svoje činy podľa Božieho vedenia, aby tak človek došiel k poslednému cieľu.

Tento základný pomer medzi stvorenými vecmi a Bohom tvorí celú krásu stvorených vecí a ich poriadok, takže všetko plní Božie zákony. Tento krásny poriadok je u človeka omnoho dokonalejší a hlbší, lebo v ľudskom živote ide o poriadok rozumovosti a slobodnej vôle, v ktorom človek sám spoluúčinkuje zo svojej ľudskej veľkosti a z povýšenia, ktoré milosťou dostal. Prirodzená ľudská dokonalosť, rozum a slobodná vôľa, i nadprirodzená milosť spoluúčinkuje na tom, aby človek sa postavil do vesmírového poriadku a súladu, do duchovného poriadku, v ktorom má žiť a pracovať pre dosiahnutie posledného cieľa. Ako prirodzené veci dosahujú svoj cieľ podľa im určených zákonov a tým oslavujú Boha, tak človek svojím ľudským konaním má dosiahnuť posledný cieľ, Boha, a tak Boha osláviť.

Teda človek má dvojakú povinnosť: u z n á-
v a ť Božiu vznešenosť, Božie dielo a Božie zá-
mery, a p r i j a ť večný Boží zákon a usporia-
dať svoju činnosť podľa vedenia tohto Božieho
zákona, aby práva Boha ako Stvoriteľa boli
dokonale uznané, a aby bolo uskutočnené pod-
riadenie stvorených vecí, najmä človeka. Usku-
točňuje sa podľa dôstojnosti a veľkosti ľudské-
ho ducha, totiž vedome a slobodne. Človek
v tomto vznešenom pomere k Bohu má použiť
svoje najlepšie schopnosti, rozum a vôľu, z kto-
rých vychádza ľudská činnosť, medzi všetkými
viditeľnými stvorenými vecmi vlastná len člo-
vekovi. Tak teda pohyb, ktorým človek postu-
puje k poslednému cieľu, znamená zodpoved-
nosť človeka za svoju činnosť; nie je to mecha-
nický pohyb, ale vznešený, plný duchovnej
ľudskej krásy. Na takom pohybe ľudského du-
cha k poslednému cieľu načim vystaviť rozum-
ný a slobodný úkon, aký je modlitba, lebo to
je jej najpevnejší základ. Ak niekto stavia pre-
jav k Bohu modlitbou na neurčitej základni,
napríklad na cite, jeho modlitba nikdy nebude
naozaj hlboká a pevná, nebude z takého pre-
svedčenia, ktoré má vplývať aj na pretvorenie
celého života.

V sebe vidíme hlbokú priepasť inteligencie
a slobody, z ktorých má byť vystavený poria-
dok ľudského pomeru človeka k Bohu. Tak to
žiada Boh, ktorý je najvyšší Pán, a tak to žiada
človek, ktorý je rozumný a slobodný. Z tohto
pomeru vzniká v ľudskej duši uznané puto
k Bohu, ktoré sa volá ctnosť nábožnosti. Teda
táto ctnosť vyjadruje a určuje náš spravodlivý
pomer k Bohu; je súčiastkou spravodlivosti, ale
nedosahuje dokonalú spravodlivosť, lebo člo-
vek pre nekonečnú Božiu dokonalosť nikdy ne-
bude môcť dať Bohu, najvyššej bytosti, čo mu
patrí. Ale predsa Bohu máme dať to, čo mô-
žeme; tým sa z Božej dobroty a milosti vyrovná-
vajú hlboký nepomer medzi nami a Bohom,

medzi našim dlhom a Božím dobrodením. Spravodlivosť medzi Stvoriteľom a človekom sa vyrovnáva tým, že človek dá svoje „maximum“, čo môže, a Boh ho prijíma. Dôležité je myslieť najmä na toto Božie prijatie, ktoré pochádza z nekonečného pokladu Božej dobroty a Božieho milosrdenstva, získaného Kristom. Z tohto pokladu naše skutky, naše úkony dostávajú primeraný pomer k Bohu, aby sa stali skutkami, ktoré vyrovnávajú spravodlivosť medzi nami a Bohom, ktoré vyrovnávajú náš dlh cti, slávy a úcty, ktorú máme vzdať Bohu. Boh nás nenechal v ľudskej porušenej prirodzenosti chudobných a nemohúcich, ale milosťou pozdvihuje inteligenciu i vôľu do nadprirodzeného poriadku, aby náš pomer k Bohu bol primeraný, aby chvála a modlitba, ktorou máme Boha ctiť ako najvyššiu Bytosť, bola dosť vznešená, Bohu sa páčila a spravodlivo platila naše povinné dlhy.

Nakloniť človeka k tomu, aby Bohu dával, čo je mu povinný dať, je dielom ctnosti nábožnosti, ktorú si môžeme získať v prirodzenom poriadku a ktorú nám Boh zo svojej dobroty milosťou vlieva v nadprirodzenom živote. Tak nás Boh uspôsobuje k veľkému dielu, k splneniu prvej povinnosti, ktorú máme voči Bohu ako rozumné stvorenia. Tak človek môže naplniť svoj životný smysel, aby Boha oslavoval. Istotne poriadok Božej milosti do nás vliatej stretáva sa s prekážkami porušenej prirodzenosti, ktorá tak ťažko chápe svoju povinnosť a tak ťažko ju aj koná, nekloní sa k nej ochotne. Z presvedčenia opakované úkony, ktorými Bohu vyjadrujeme uznanie jeho svrchovanosti a velebnosti, odstraňujú ľahostajnosť a nechápavosť ľudskej prirodzenosti. Prejav oddanosti alebo modlitby k Bohu pomaly stane sa prejavom života našej duše. Ako život oživuje telesný organizmus a je príčinou jeho pohybu, tak milosť oživuje dušu a je príčinou jej po-

vinného pohybu k Bohu, ku ktorému sa pohybuje krokmi svojej mysle a vôle, modlitbou a oddanosťou.

Modlitba je najsamprv výrazom našej najsvätejšej a najvyššej povinnosti, t. j. spravodlivosti, ktorou chceme Bohu dať, čo mu patrí. Taká modlitba nezávisí od citu alebo od telesnej dispozície, je plodom ľudského ducha, ktorý v nej koná svoju najväčšiu vec, svoje najdôležitejšie dielo povinnosti k Bohu.

Keďže Boh svojou milosťou nás uspôsobil k tomu, aby náš pomer k nemu bol dobrý, preto modlitba ako výraz spravodlivosti a povinnosti má ráz pomeru dieťaťa k Otcovi. Milosťou stali sme sa Božími dieťatami, teda sme prijatí za vlastných synov, sme Kristovi bratia a dedičia večného života. Naša povinnosť k Bohu mení sa v povinnosť dieťaťa k Otcovi. Preto Kristus hovorí: „Keď sa modlíte, hovorte: Otče náš, ktorý si na nebesách“. Takto naša povinnosť nie je tvrdá, ale milá a radostná, naplnená oddanosťou k Otcovi.

Prof. Ján Harania:

Myšlienky nad časom

S vývojom súčasných svetových dejín, ktorých prúdeň má svoje prítoky i s nášho malého národa, mohla by nastať v mysliach niektorých ľudí zmena v náhľadoch na to, čo by sa muselo smutne zahrnúť do histórie náboženského cítenia u nás. Radostne však konštatujeme, že fond viery a život z nej v dušiach ostávajú u nás, vďaka nesmiernej láske Božej, neotrasiteľnými i pri terajších historických udalostiach. Ba i pri určitých obavách o rozvoj náboženského cítenia u nás, ktorých príčiny treba hľadať skôr v náboženskej nevedomosti ako v zlej mysli niektorých jednotlivcov, musíme zasa len s vďačnosťou voči добрôte Božej privítať široké pole náboženskej pôsobnosti a duchovnej výcho-

vy národa, aké sa nám teraz otvára, na ktorom môžeme radostne a s pomocou milosti Božej i úspešne dávať poznávať, prežívať a dávať milovať Krista s jeho učením a sviatosťami. Úprimne povedané, katolicizmus, táto miazga života, nie je zastavovaný u nás vo svojom mohutnom toku do základov a hlbok duší. A to musí naplniť každého z nás veľkou spokojnosťou.

Len malí ľudia, ktorých stihol smutný údel duševnej krátkozrakosti, najmä tej, ktorá nedožičí človekovi vidieť do výšin nekonečne múdrej Božej Prozreteľnosti, by tvrdili opak. Neobrážajme Boha, Otca národov, malovernosťou a nedôverou! Nebojme sa, Boh chráni svoje pramene vždy a všade. Od nás závisí, nezabúdajme, ako, po ľudsky rečeno, sme priložili ruky k jeho vnuknuteľskej a strážnej iniciatíve, aby sme sa zúčastnili na výstavbe duchovného chrámu v dušiach, v kultúre, v politike, v sociálnej aktivite, vo verejnom živote vôbec a aby sme sa zapojili do zásahov širokej dobroty a starostlivosti Božej ako prejavov Božej Prozreteľnosti nad nami. Ak nám ide naozaj o čistý katolicizmus, ktorého krásu máme plné možnosti poznávať a prežívať, povieme si mužne, že pri dnešných biedach časových, Boh nás podivne chráni a miluje ďaleko nad naše biedne zásluhy. Tí, pravda, ktorí ten katolicizmus nemali šťastie vidieť a prežívať v pôvodnej jeho rýdzosti, azda budú obviňovať niektorých ľudí, že upierajú vraj Bohu právo, aby si chránil a spravoval svoje dielo na zemi. Ale nech pri všetkých sporných otázkach stojí neprestajne pred našim duševným zrakom zákon prozreteľnej ekonomie, že kde raz Boh svojou nohou vstúpil, nemožno ho odtiaľ vykázať. Azda jednotlivci môžu s ním zle zachádzať, ale Boh ostane jednako len tam. Toto nás musí naplniť silou a neochvejným povedomím.

Podľa slov Ježišových nebo je „domom Otca“ a tiež domovom našim. A tu nám prichodí na um, či i tento náš zemský domov, táto naša slovenská otčina, stavaná na pilieroch bolestne skúšanej histórie a posvätená na samom prahu svojho vzkriesenia krvou svojich synov a prácou obetavých vodcov, je v istom

smysle domovom Otca, najvyššieho a najsvätejšieho Boha? Aby tu platily slová: „Keď ma kto miluje, mój Otec bude ho milovať, a prideme k nemu a spravíme si príbytok u neho“.¹

Sme vnútorne presvedčení, že štát sme utvárali v mene Božom. A nosíme tiež hlboko v mysli to, že Ten, v mene ktorého sa niečo robí, bol by Ten istý, na rozkaz ktorého by sa niečo rozpadalo, keby sa išlo proti jeho svrchovanej vôli. To všetko sú reality, ktorých sme si dobre vedomí. Česť tým, ktorí sa podľa nich riadia a iným ich pripomínajú. Nie sme predsa a nikdy nesmieme byť postihnutí duchovným slepnutím, lebo ak nás história vlastného národa nepresvedčila, čo ono znamená, účinky jeho sme mohli vidieť na dlhom rozvinutí histórie národov iných, a tie by sa daly shrnúť do krátkych osnôv: pohroma a smrť národa.

Dúfame, že rušné časy dejinných a sociálnych premien, ktoré prežívame, uchrániá Bohu v našom štáte onú intímnu a sociálnu atmosféru, v ktorej by sa uskutočňovalo posväcujúce dielo duší a v ktorej by človek z biedy tohto života, jeho prác, nedobrych pokušení a milostivého duševného pokoja, predvídať mohol blaženosť, ktorá naňho čaká za hrobom. V ktorej by sa mu nezatemňoval smysel a cena života, ktorú vo chvíli grandióznej revelácie predstavil kresťanovi svätý Pavol slovami: ste synovia a dedičovia Boží!² Sme prijatí za synov Božích, pretože Jednorodný Syn Boha Otca snížil sa k nám, aby nás povýšil k sebe a aby s nami zachádzal v nebesách, ako aj súhlasil, aby sme už za jeho pozemského pôsobenia tak robili, ako s bratmi. Sme dedičovia, t. j. vo spojení s Kristom, Synom Božím podľa prirodzenosti, nám ako prijatým synom Božím bude dožičené vo večnosti zúčastniť sa na blaženosti samého Boha. Celkom krátko: v takej atmosfére, aby niazga života, nadprirodzený život mohol sa sviatosťami a modlitbou vlievať pokojne do duší a z nich do národného bytostného dejstvomania.

¹ Ján, 14, 23.

² Rim. 8, 17.

Nad jedným radostným faktom po týchto evokáciách musíme sa zastaviť. Po dosiahnutí politického víťazstva mohlo sa myslieť, že je už čas mať si spokojne ruky. Nie. Slovenskí katolíci pokračovali v práci, ktorej program bol im lapidárne známy: prehlbovanie života Kristom, vnášanie Krista do prostredia, zasiahnutých dekristianizáciou z minulosti a otupovanie oštrá úslužného laicizmu, ktorý sa zdá byť molo-
chom dvadsiateho storočia. História nebude sa za slovenských katolíkov hanbiť, keď bude značiť to, čo sa v posledných dvoch rokoch u nás odohralo. Boj pokračuje a bude pokračovať. Boj zdravý, čestný a poctivo vedený. Nepôjde v ňom o osoby, o miesta, honor a tým menej o nejaký hmotný zisk. Pôjde o večnosť človeka a spásu jeho duše ako dôsledok statočne vedeného kresťanského života, ktorého základom je Kristus. Nepôjde o to, čo liberálny duch nazýva klerikalizmus a čo v poslednom čase by znelo už ako pohanenie, keby to niekto hádzal do tvári Cirkvi, jej kňazstva a jej údov.

Katolicizmus ovláda všetko. Život súkromný, rodinný, verejný. Jednotlivca i celok. Vesmír je katolícky, povedal slovenský básnik. A práve preto musí nám ísť o to, aby sme pozdvihovali tých, čo azda nie z vlastnej viny a bez svojho vedomia za kotvili v náboženskom individualizme, ktorý obyčajne máva smutnú dohru v úplnej náboženskej prázdnote. Mnohí z katolíkov slovenských dostali sa tam! Ďalej musí nám ísť v ostatných dôsledkoch o to, aby pod kepienkou zle chápanej tolerancie, neskrývala sa medzi nami niekde nejaká úzkostlivá osobnosť náboženskej anonymity, ktorá u malých ľudí je biedou a u väčších tvorí tajný predvoj diabolského štábu. Nie, priatelia. Majme úprimnosť k sebe samým, aby sme mohli byť úprimnými pred Bohom, ktorý o každom z nás vie a presvítá svojou vševediacou múdrosťou vnútorné založenie a aktivitu každého z nás.

Po tom každý súdny človek pochopí, prečo nám katolíkom ide tak veľmi o to, aby sme priblížili Boha realite. Mnohí to ani nevedia, že jednou z pascí náboženského citenia je abstraktno. Boh

nie je nikdy v nejakých hmlistých dialavách. Koľkí u nás majú predsa takýto náhľad! Nám musí ísť o to, aby sme dovolili Bohu spočinúť na reálnom živote. Vonkajší kult Cirkvi predvídal toto nebezpečenstvo a úprimný intímny kult bojuje proti nemu tiež. Náboženstvo má dosah univerzálny, a ak sme cítili v minulosti, nesmierne cítili, potrebu sociálne prejavíť svoje náboženské cítenie alebo sociálnu potrebu náboženského cítenia u nás, nemali by sme ju už cítiť v terajších časoch?

Všetko toto potrebuje, pravda, náležitého pochopenia a — času! Prosme Boha v týchto nádejach, aby dal mnoho katolickej múdrosti a neohrozenosti našim štátnikom a národu zasa skalopevnú horlivosť v katolíckom presvedčení a šľachetné srdce, ktoré zotrvá vždy verné a živé Kristovi a jeho Cirkvi.

Nech pokoj Kristov so svojou sladkosťou a silou preniká hrude, ktoré podlamuje trpkosť života, i tie, ktoré stoja mužne na stráži vysokých záujmov národných a Božích uprostred neistôt, búrok a jednako len prvých zábleskov nádejného zajtrajška!

P. Vojtech Müller O. P.:

Svätá Cirkev

Kto číta evanjelium, vie, že cieľom vtelenia Krista Pána bola spása ľudí, oslobodenie od hriechov, spojenie človeka dušou i srdcom s Bohom, slovom: naše posvätenie. To, čo Kristus stále zdôrazňuje, čím sa svetu predstavuje, je jeho vykupiteľské a spasiteľské poslanie, ktoré znamená: smieriť človeka s Bohom a umožniť mu prístup k Nemu, k svojmu cieľu. Keďže spojenie s Bohom predpokladá stav milosti, svätosť, preto úlohou Krista Pána ako Vykupiteľa a Spasiteľa bolo posvätenie ľudí.

Toto musí byť i poslaním Cirkvi ako pokračovateľky poslania Kristovho. Jej podstatnou, ba najhlavnejšou úlohou je posvätenie duší. Všetky ostatné sú len na to, aby k tomu viedly.

Kristus jasne označil túto posvätiťskú funkciu Cirkvi, keď vo svojej kňazskej reči pri poslednej večeri pred apoštolmi ako reprezentantmi Cirkvi prosil svojho Otca, aby ich posvätil. „Posväť ich v pravde; tvoja reč je pravda. Ako si ma ty poslal do sveta, i ja som ich poslal do sveta. A ja pre nich posväčujem seba samého, aby aj oni boli posvätení v pravde”.¹ Sv. Pavol vo vedomí tohto poslania píše: Ved' viete, aké príkazy som vám dal od Pána Ježiša. To je totižto vôľa Božia, aby ste sa posväcovali... Ved' Boh nepovolal nás k nečistote, ale k posväteniu.² Veriaci Cirkvi sú „povolání, aby boli svätí”.³

Svätosť Cirkvi je jej základnou vlastnosťou, podstatnou z n á m k o u, ktorou poznávame pravú Cirkev Kristovu. Je svätou v tom smysle, že jej povinnosťou je sprostredkovať svätosť svojim členom. Je svätá Kristovou svätosťou, ktorú veriacim udeľuje a ktorú sama má od svojho zakladateľa. Svätosť totiž v najširšom smysle je život milosti, ktorá je zúčastnením sa na živote Božom. Pôvodca milosti je Kristus Pán, ktorý ju urobil závislou od sviatostí sverených Cirkvi. Keďže Cirkev je dedičkou a rozdávatelkou milostí skrze sviatosti, potom len s ňou, pomocou jej sviatostí môžeme sa zúčastniť na Kristovom živote. Preto, ako Kristus Pán povedal, že „nikto nepríde k Otcovi, iba skrze mňa”,⁴ tak podobne môžeme tvrdiť, že nikto nepríde ku Kristovi, než skrze Cirkev.

Sviateosťou krstu Cirkev nás privetľuje ku Kristovi, takže stávame sa „kosť z jeho kosti, krv z jeho krvi”, lebo, ako hovorí apoštol, „ktoríkoľvek boli pokrstení v Kristu, Krista obliekli”.⁵ Po krste náš život, jeho vzrast je naďalej závislý od sviatostí, ktoré nám strate-

¹ Ján, 17, 17—19.

⁴ Ján, 14, 6.

² 1 Tes. 4, 2—3, 7.

⁵ Gal. 3, 27.

³ Rim. 1, 7: 1 Kor. 1, 2.

nú milosť vracajú alebo v našich dušiach milosť rozmnožujú. Je isté, že Boh nám udeľuje mnohé milosti neviditeľne a bezprostredne; nesmieme však zabúdať, že každá sviatosť, ktorá nám dáva zvláštnu milosť pre rozličné potreby nášho života, zároveň nám dáva právo na rozličné nadprirodzené milosti, ktoré potrebujeme v mnohorakých okolnostiach, do ktorých nás postaví náš kresťanský život. Krst však je tou základnou sviatosťou, ktorá z nás robí údy Krista Pána a členov jeho Cirkvi.

Boh môže rozličným spôsobom, i mimo sviatostí, rozmnožiť v nás Boží život. Každú milosť neurobil závislú od sviatostí. Posvätenie človeka uskutočňuje sa aj iným spôsobom. Modlitbou, ctnosťami, rozjímaním. Ale sviatosti zostávajú zdrojom nášho duchovného znovuzrodenia a ďalšieho vzrastu, a neviditeľná Kristova činnosť v nás je viacej alebo menej výsledkom ich posväcujúcej činnosti. Preto sa nečudujeme, keď Cirkev pre splnenie svojej úlohy veriacim zdôrazňovala a zdôrazňuje prijímanie svätých sviatostí, a prečo kresťan bez sviatostí nemôže byť skutočným kresťanom, nemôže mať v sebe Boží život a hojnosť tohto života. Horlivosť a opravdivosť kresťanského života je výsledkom horlivosti a opravdivosti v prijímaní svätých sviatostí. Veď Boh skôr dá svoju milosť a pomoc tomu, kto s ním žije v priateľstve, kto je dieťaťom Božím, ako tomu, kto nemá milosť alebo má ju len v malej miere.

Vieme, že všetky sviatosti vytekli, vyvrely z prerazeného boku Kristovho, z kalvárskej obety Kristovej, ktorá sa denne obnovuje nekrvavým spôsobom na našich oltároch pri sv. omši. S ňou, v spojení s Kristom, celé jeho mystické Telo, celá Cirkev má účasť na jej milostiach, a takto okrem sviatostí sv. omša je pre nás veľkým zdrojom posvätenia.

Takto Cirkev sviatosťami a sv. omšou, týmito hlavnými prostriedkami spásy, uskutoč-

ňuje svoju podstatnú úlohu — posvätenie duší. Je svätá, nakoľko má prostriedky spásy, zdroje, z ktorých čerpá posvätenie, aby všetko priviedla k Bohu, k svojmu cieľu, a nakoľko jej poslaním je, aby tieto prostriedky nesmrteľným dušiam aplikovala.

Cirkev je svätá aj v tom smysle, že svätých naozaj vychovala. Je isté, že mnohí členovia Cirkvi nebudú spasení. Nie preto, že by Cirkev pre nich nemala prostriedky posvätenia a spasenia. Príčina toho bude slobodná vôľa človeka, ktorá mohla použiť alebo odmietnuť prostriedky spásy Cirkvou ponúkané. Preto, i keď Cirkev, ktorej hlavnou úlohou je posvätenie človeka, jeho spása, mnohých ľudí nespasí, nie je to známka jej neschopnosti, ale dôkaz ľudskej slobody, ktorá nepoužila tie milosti, ktoré jej Cirkev dávala plným priehrštím. Všeobecne to nemôžeme tvrdiť, lebo to by znamenalo, že za márne by sme považovali Kristovo utrpenie, celé jeho vykupiteľské dielo. Vieme, že veľký počet duší dosiahol métu svätosti, že ľudské duše prostredníctvom Cirkvi prišli do života večného, a týmto bolo poslanie Cirkvi potvrdené a korunované. Katolícka Cirkev naozaj z barbara vykresala človeka, z človeka kresťana a z kresťana vychovala svätca. Ukázala a dokázala svoje duchovné bohatstvo, svoju posväcujúcu moc tým, že mnohé duše postavila na piedestál svätosti, že nekonečné množstvo duší dosiahlo svoj cieľ — Boha: „Veľký zástup, ktorý nikto nemohol spočítať, zo všetkých národov a pokolení a ľudí i jazykov”.⁸ Táto jej schopnosť nie je ani tým umenšená, že niektorí jej členovia boli jej škvrnou. Svätosť Kristova nebola dotknutá prítomnosťou Judášovou v apoštolskom sbore, hovorí kardinál Gibbons. Mravná skaza niektorých učeníkov nemohla poškvriť svä-

⁸ Apok. 7, 9.

tosť Cirkvi. Sv. Pavol nazýva Cirkev korintskú shromaždením svätých, i keď zavrhol tých, čo v nej boli na pohoršenie.⁷

Cirkev i dnes vo všetkých dieloch sveta vychováva ľudí k svätosti, i dnes uskutočňuje to, čo žiadal jej zakladateľ: „Buďte dokonalí, ako váš Otec v nebesách je dokonalý“. Toto poslanie Cirkvi je i dnes jedinou možnou spásou človeka a sveta. Lebo človek svätý, dokonalý, dieťa Božie, jeho život, znamená pokoj a spravodlivosť. Preto spása sveta skrze pokresťančenie sveta, pokresťančenie sveta skrze svätosť kresťanov a svätosť kresťanov skrze svätú Cirkev.

A. D. Sertillanges O. P.:

Usobranie

Človek je zrejme stvorený na to, aby premýšľal, hovorí Pascal; v tom je celá jeho dôstojnosť a všetka jeho zásluha, a celou jeho povinnosťou je: myslieť správne, a myšlienkovým poriadkom je začať od seba, od jeho pôvodcu a konca. A na čo myslí svet? Nikdy nie na toto; lež na tanec, na hru, na spev a básne, na preteky, na stavby a na to, ako sa stať kráľom, bez toho, aby myslel aj na to, čo znamená byť kráľom a čo znamená byť človekom.

Táto poznámka, zabudnutá na dne zásuvky, málo vypracovaná a sotva správna, je predsa taká dôležitá, že načim o nej uvažovať.

Myšlienkou sme my. Myšlienka nás vedie. Tajomstvo nášho osudu je tedy v tomto: usmerniť svoje myšlienky, vyvinúť v sebe silu k prejavom zodpovedajúcim našej pravej podstate a nášmu cieľu, stotožniť svoju dušu s tým, čo je v nej najlepšieho a vylúčiť z nej, čo ju snižuje.

Treba často rozjímať o Bohu, pochopiť jednotu života a jeho nárok na pokrok, prosto hľadiť na svoje

⁷ 1 Kor. 5.

určenie, ktoré nám obvyklý beh sveta zamotáva. Rastlina je dlho na slnku, aby si vytvorila tkaň, vypracovala miazgu, vôňu a farbu; môžeme povedať, že je akosi z pretvoreného svetla; tak i duša činná je len z myšlienky, ktorá sa pretvoruje v skutky, a je správnou, keď svoje svetlo dostáva od božského Slnka, či už priamo alebo nepriamo.

Naša pozornosť, smerujúca k určitému ústrednému predmetu — a tým viacej k všeobecnému Stredisku — zbadá, ako z neho unikajú žiare, vlny, ktoré sa stále zväčšujú a tvoria súvislú sústavu, v ktorej sa myšlienka obohacuje a organizuje. Hľa, to je prostriedok pre život zmocniť sa jej — priputnajúc sa k Tomu, ktorý nad ňou vládne, ktorý ju obklopuje a ktorý jej dáva svoj zákon.

Celý svet rozmýšľa, ale mnohí sa nikdy nevrátia späť k myšlienke, aby ju kontrolovali, usporiadali, prispôbili potrebám, aby prenikli až na dno seba samých a tam načúvali šum prameňov. Príroda, Božstvo, humanita individuálna i humanita kolektívna predsa tam majú svoju ozvenu. Kto na to myslí, alebo si umieni o tom rozmýšľať? Pod zámienkou činnosti zabúdame na význam činnosti, zabúdame na cieľ činnosti, tak ako ten cestovateľ Marka Aurélia, ktorý cestou zabudol na cieľ svojho putovania.

A preto formulou života múdro kontemplatívneho, ktorá súčasne zahrňuje v sebe všetky jeho potreby, je: kráčať v ústrety vedúcej zásade, ktorá by ho príležitostne zastavovala a vždy mu bola vodcom.

DO VÝŠAV

Prečo treba milovať Pána Boha

Mnoho sa o nás zaslúžil, lebo daroval nám seba samého bez akejkoľvek našej zásluhy. A mohol dať Boh niečo lepšieho od seba? Preto hlavný dôvod, prečo má Boh právo na našu lásku, je ten, že nás skôr miloval. Celkom si zaslúži, aby mu bola odplatená láska, najmä keď uvážime, kto miloval, koho a ako.

Kto? Ten, o ktorom každý duch vyznáva: Ty si môj Boh, lebo ty nepotrebuješ mojich dobier. Aká pravdivá je láska tej Velebnosti, ktorá nehľadá, čo je jej. A kto je účastný takejto lásky? Hovorí sa: Keď sme boli ešte nepriatelia, boli sme smierení s Bohom. Miloval teda Boh, nepriateľov a zadarmo. A ako? Sv. Ján vraví: Tak Boh miloval svet, že Syna svojho jednorodného dal. A sv. Pavol: Ktorý ani svojho vlastného Syna neušetril, ale vydal ho za nás za všetkých. A Syn hovorí o sebe: Nikto nemá väčšej lásky nad tú, keď kto položí svoj život za svojich priateľov. Tak sa zaslúžil Spravodlivý o bezbožníkov, Najvyšší o najnižších, Všemohúci o najslabších.

Sv. Bernard.

Ako sa treba starať o prirodzené bohatstvá

Pod prirodzenými bohatstvami rozumiem krásu, pôvab, spanilosť, telesnú ústrojnosť a všetky ostatné telesné dary. No a v duši zas dobrý rozum, rozvážnosť a všetko ostatné, čo patrí k myslí. Tomu všetkému človek sa často teší; teší sa, že on sám, alebo tí, čo sú mu blízki, majú tie prednosti, ale neďakuje Pánu Bohu, ktorý toto všetko dáva preto, aby sme ho lepšie poznali a viacej milovali. Radovať sa iba preto, je naozaj márnosť a klam, ako hovorí Šalamún: Klamlivá je spanilosť a márna je krása: žena, ktorá sa bojí Pána, tá bude chválená (Prísł. 31, 30). Dáva sa nám tu poučenie, že pri týchto prirodzených daroch musí sa človek veru obávať, lebo môžu ho zviest' od lásky k Bohu a priviesť k životu márnemu. Preto povedá Mudrc, že telesná spanilosť klame, lebo väbi človeka k márnym útechám a zaľúbeniam v sebe samom alebo v inom, kto tú spanilosť má, k tomu, čo nemá byť u neho. Márna je i krása, lebo strhuje človeka všelijako k pádu, keď si ju cení a teší sa z nej, a má sa tešiť iba z toho, že slúži Bohu buď v ňom samom alebo v iných pre Boha. Musí sa teda báť a dávať pozor, aby azda jeho prirodzené dary neboly príčinou, žeby nimi bol urážaný Boh jeho márnou namyslenosťou alebo nesmiernym zaľúbením v nich, keby iba na ne pozeral. Preto ten, čo má tieto prednosti, musí byť na stráži, aby svojou márnosťou nebol príčinou toho, aby srdce druhého, čelen na vlas oddialilo sa od Boha. Prirodzená spanilosť a dary totiž sú také vyzývavé a zvodné pre toho, čo ich má, i pre toho, čo ich vidí, že niet vari nikoho, čo by unikol z každého drobného osídla, ktoré je v nich pripravené na jeho srdce. Mnohé duchovné osoby, ktoré mali niektoré z týchto predností, bojac sa ich nebezpečenstva, vyprosily si modlitbami od Boha

to, že ich zošklivil, aby neboly im alebo iným osobám príčinou a príležitosťou k nejakej márnej náklonnosti alebo k márnemu potešeniu.

Duchovný človek musí očistiť svoju vôľu od takýchto radostí a uvedomiť si, že krása a všetky ostatné prirodzené prednosti sú hlina, že z hliny pochádzajú a na hlinu sa obrátia. Ďalej, musí si uvedomiť, že spanilosť a pôvab je dym a para z tej hliny. Preto, keď nechce upadnúť do márnosti, toto všetko musí za také považovať a tiež tak oceňovať. Pri všetkých tých veciach musí obrátiť srdce k Bohu s radosťou nad tým, že Boh sám v sebe je celá a najdokonalejšia krása, nekonečne prevyšujúca všetky tvory. A že, ako hovorí Dávid, oni všetci ako rúcho sa zostarnú a pomínú, len on ostáva nezmeniteľný na veky (Ž. 101, 27). Preto, keď pri všetkých veciach neobráti svoju radosť k Bohu, bude sa vždy klamať. Lebo na takých ľudí vzfahuje sa výrok múdreho Salamúna, ktorý povedal: Radosti som povedal: Čo sa darmo klameš? (Kazat. 2, 2). To je, keď sa ľudské srdce dá zväbiť od tvorov.

Sv. Ján od Kríža.

O láske k bližnému

Vtedy milujeme bližného, keď milujeme priateľa i nepriateľa ako seba samých. Sv. Augustín učí, že milovať bližného ako seba samého, znamená: v Bohu, podľa Boha a pre Boha. Teda, ako sebe žičíme dobro a chránime sa zla, tak musíme aj bližnému. Inými slovami: Ako milujeme svoje telesné a duševné dobro, svoje imanie, svoju česť a chránime sa všetkého, čo by poškodilo tie štyri dobrá, tak máme tie štyri dobrá milovať u priateľa i nepriateľa a nenávidieť každú škodu, keď sa to aj neprikazuje, teda tak žičiť bližnému, ako sebe. Pravá láska sa nepoznáva z milovania priateľa. Veď i pohaní milujú tých, ktorí ich milujú. Preto milovať toho, ktorý nás nemiluje, je dielo milosti.

K láske k bližnému nás núti naša prirodzenosť: lebo ako každý živočích miluje seba podobného, tak aj každý človek svojho bližného; a napokon preto, že v človekovi je obraz Boží a že sa to prikazuje v Pisme sv. Znaky pravej lásky k bližnému sú: súcitiť s priateľom i s nepriateľom, a to v každom protivenstve, a zo srdca sa radowať s ním z každého jeho zdaru. Tieto vlastnosti sú zriedkavé na svete. A znaky nenávisťi k bližnému sú: Kruté odsudzovanie bližného a akési radostné reči o jeho utrpeniach. Ďalej, keď niekto prekazí dobro, ktoré by bolo bližnému osožné, a keď jeho dobré vlastností zmenšuje a prekrúca. To veru neurobil Pán Ježiš zradcovi Judášovi; nie, on ho ešte pri samej zrade nasýtil svojím Telom a

Krvou. A na mieste zrady neodoprel mu bozk pokoja, láskavo ho pozdravil, lebo väčšmi ho bolelo jeho zlo, než osobné protiventstvo, píše sv. Hieronym.

A je ozaj čudné, že práve tí sa chvália bratskou láskou, čo nosia spomínané znaky nenávisť v srdci. Mnohí si myslia, že stačí, keď žičia bližnému život večný, ktorý mu nemôžu ani dať, ani vziať, a ktorý rovnako žičia Židom i pohanom. Zabúdajú na to, že keď Pán položil svoj život za nepriateľov, i my sme povinní nielen milovať, ale aj život a imanie obetovať za bratov kresťanov v čas potreby. K tomu sú viazaní najmä predstavení.

Sv. Albert Veľký, O. P.

Úryvky

z denníka nasledovníčky malej Terézie

Ako by sa ma bola zas dotkla záračná milosť Pána, — viem hľadieť na veci shora, vidím, ako sú málo dôležité naše malicherné, pozemské veci a starosti, že dôležité je len to, aby sme plnili vôľu Pána tak, ako len najlepšie vieme. — Celá zarazená som čítala včera: „Beda tým, ktorí nesplnia svoju úlohu; boli povolani k svätosti, ale premrhali drahé poklady, mali bojovať, ale v nečinnosti trávili dni! Koľko povolaní vyjde na zmar, koľko nádejí sa zničí“. — Práve tieto slová patria na mňa! Cítim, že som dostala mnoho milostí, ale práve preto by som sa mala viacej pričiniť; cítim, že ma Pán Boh povolal vyššie. Celá zarazená som ustálila, že len odo mňa závisí všetko, lebo Pán Boh mi dáva tie milosti, ktoré potrebujem! Len odo mňa závisí, a ja som nič neurobila!

Často myslím na minulosť! Pamätám sa, aká som bývala blažená, keď som nemusela bojovať už proti hriechu, proti väčším hriechom, usilovala som sa už iba o ctnosť, už som jasno počula volanie Pána Ježiša. detsky dôverne, celkom som bola o tom presvedčená, že najneskôr po matúre na učiteľskom ústave vstúpim do kláštora. Ani troška som sa nestarala, ale napred som sa tešila, ako mi tam bude dobre. Ako keby som bola chodila v nejakom inom, čarovnom svete, vždy som mala sladký pokoj v srdci, často som sotva uniesla toľko radosti! S radosťou som sa cvičila v ctnosti, ľahko mi to šlo! Jasná modrá bola obloha, Pán Ježiš sa usmieval na mňa, a cítila som, že je so mnou spokojný! Strediskom môjho života bolo aj vtedy sväté prijímanie. Predpoludním som sa preto tešila, lebo už prišiel ku mne Pán Ježiš, a popoludní zas preto, že ráno príde ku mne. Ale nepamätám sa, žeby som nevykonala vytýčené sebazaprenie. Vtedy som si dobre uvedomovala, že by som už ani žiť nevedela bez sebazaprenia.

Rodina Smeristov

S našim časopisom musíte žiť. Usilujte sa uskutočňovať rady a pokyny, ktoré vám dávame. Čítajte pomaly, pozorne, uvažujte o všetkom. Keď niečomu nerozumiete, napíšte nám. V tejto rubrike budeme dávať praktické krátke rady pre váš duchovný život. Nedostatky odstránime len tak, keď ich poznáme. Ale i výšiny duchovného života budeme milovať iba vtedy, keď ich poznáme.

Buďme úprimní

Nie raz si človek myslí: Prečo mám byť vo všetkom úprimný? Úprimnosť nemá hraníc? Nuž buďme úprimní najprv k sebe! Povedzme si otvorene, aký je náš duchovný stav, a postarajme sa, aby to bolo v budúcnosti lepšie. Buďme úprimní k skutočnosti. Nerobme sa lepšími, ako sme. No a úprimnosť k Bohu žiada riadiť sa jeho vôľou, a nevyjednávať so svedomím, keď ide o veci Božie. Buďme vonkoncom úprimní k spovedníkovi, odkryme mu najtajnejšie záhyby duše, keď chceme, aby nás viedol dobre. I k priateľovi musíme byť úprimní, musíme mu povedať pravdu, musíme sa mu oddať celí a dávať prednosť spoločnému dobru, na ktorom bolo priateľstvo založené. Ale úprimnosť neznamená právo na všetky tajomstvá, najmä keď je reč o sverených a stavovských tajomstvách. Úprimnosť nežiada, aby sme prezradili priateľovi také veci, ktoré by mohli poškodiť cti bližného. To by už nebola úprimnosť, ale babské klebetárstvo.

Dr. M.

Jednoduchý františkánsky brat a veľký výtvarný umelec¹

Dňa 30. septembra 1939 zomrel v Düsseldorfe fr. Firminus O. F. M. (vlastným menom Jozef Wickenhäuser zo Švédska) v 63 roku svojho života, v povesti svätosti. Bol synom chudobného pastiera, ktorý radosne vyrábal z drava sošky do jasličiek. Náš fr. Firminus si priniesol na svet mimoriadny rezbársky talent, ktorý prejavoval už v svojej mladosti. Keď vstúpil do kláštora, musel z poslušnosti túto záľubu zanechať. Pripadlo mu to ťažko, a preto ako pomocník

¹ Wilhelm Hünermann: „Das Herrgottsbrüderle“ 1940, Paderborn, Bonifaciusverlag.

v kuchyni vyrezával zo zemiakov výstižne hlavy päťrov paderbornského kláštora. Keď mu aj toto zakázali, nemohol cvičiť svoj talent. Prežil svetovú vojnu. Ale predsa neskôr predstavení dali ho na umeleckú školu. Potom odišiel na umeleckú cestu po Taliansku, kde sa stretol so svojim krajanom kardinálom Ehrlem. Čoskoro sa rozšírila povest o ňom, a preto bol povolaný, aby urobil niekoľko poprsí vynikajúcich svetských osôb. Medzi nimi bolo aj poprsie generála von Lautera, nemeckého cisara a pod. Väčšina jeho nádherných diel je však duchovného rázu. Pracoval v kostoloch, na krížových cestách atď. Vrcholnými jeho dielami sú sochy sv. Antona Paduanského, sv. Františka a Panny Márie. Vo svojej horlivosti sa vôbec nešetril a od únavnej práce, pri ktorej stále musel vdychovať kamenný prach, dostal pľúcny neduh, ktorý mu veľkými bolesťami skrátil život. Nám je vzorom, ako je možné spojiť svetskú činnosť s najprísnejšou askézou žobravého mnicha.

Univ. prof. MUDr. J. F. B a b o r.

Kolíska, kočík a sociálna otázka

Človek prichádza na tento svet s plačom. Nového občana po obriadení uložia do kolisky alebo do kočíka. Začína pozorovanie. Pozrite len, veď je taký, ako by ho bol z oka matky alebo otca vylúskal. Akonáhle smraští tváričku alebo odznie hlások nevole, začína kolísanie, natriasanie, až sa konečne sparnätajú, že by mu hádam i dušičku mohli vytriasť. Unavený, vypočený celý dom konečne sa dovtipí, že azdá po odstránení prirodzenej príčiny malý trýzniteľ mohol by sa utíšiť.

Veď pod lekárske dozorom hromadne vychovávané deti bez kolisky, bez kočíka sú ako buky. Jedna kolíska za trojdňovú mzdu robotníka vyslúžila početnú rodinu, ale kočík zhltnie viac ako mesačný plat, a bez opravy nevydrží ani jednému. Komu kočík, komu kolíska. Dobré, nech má ten kočík, hoci i so zlatými kolieskami, komu na to stačí. Ale hrdlačiť celý mesiac len preto, lebo kočík má i suseda, a hladovať pre kočík, lebo ho treba splácať, to je vec na rozmýšľanie.

Takto sa sociálna otázka nerieši, ale vyostruje. Decko zprvu žije len svojím telesným, puďovým životom z potrieb udržania života telesného. Pomaly sa začne oboznamovať i s vonkajším svetom a jeho zjavmi. Len neskôr sa vyvíja jeho duševný život prejavovaním istých, hmlistých úsudkov. Trkotaním rozviaže sa mu jazyk, ale už sa aj poberá na nohy. Vtedy potrebuje voľný pohyb, a kolíska pre dievčatku alebo kočík pre chlapčeka zišly by sa ako hračky.

Kto si vie zariadiť svoj život tak, že žije slušne, hoci skromne, z pomerne primeranej pláce za poctive vykonanú prácu, je to vecou toho, kto sa s tým uspokojí, povie na to ten, kto vyhľadáva a chce mať všetko to, čo len všade vidí. Niekomu je i menej dosť a je pritom spokojný; iný len šomre v závidosti a keď i má, nepomohol by núdznemu. Neodškriepiteľnou pravdou je, že kto robí, má právo na slušný život. Že sú chudobní a bohatí, to ešte nie je príčinou všetkého zla; ale v nesprávnom ponímaní cieľa ľudského života je príčina všetkého zla.

Miluj bližného svojho ako seba samého, ale Boha nadovšetko, dnes neplatí. Musíme sa vrátiť k tejto zásade, aby sa vyrovnaly veľké rozdiely v rozdelení majetkov. Bohatstvo nemôže byť cieľom života, ale len prostriedkom pre výkon dobra alebo pre uľahčenie života. Čím menej bude boháčov a čím menej chudobných, budeme sa blížiť k ceste životného cieľa. Potrebný je groš pre zadováženie kolísky, potrebný je azda i kočík pre toho, kto má toľko, že nemá núdzu o iné potrebné veci; veď život ide svojím neúprosným tokom, ale zostane životom naďalej i bez kočíka, i keby sme si ho mohli ľahko kúpiť alebo len na úkor životných potrieb. Čo je nevyhnutne potrebné, to musí byť, hoci by sme mali mnoho zbytočných vecí. Preto sa trápime, preto je život životom, aby sme sa hýbali.

Buďme povďační Pánu Bohu, že nám na čelo nášho slovenského, kresťanského, na bohatstvá hoiného, ale prácu tým viacej poskytujúceho štátu dal takých vodcov, ktorých pradedovia cez tisícročie v útisku, v chudobe žili po dedinách, mestečkách a svoje dieťky vychovávali mravno-nábožensky, aby ich vnukovia múdрым riešením sociálnej otázky, spravodlivým podelením a používaním hmotných majetkov mali znesiteľnejší život. Na stráni vrchov v učupenej chalúpke mravno-nábožensky vychovaní synovia a naši vodcovia sociálnu otázku považujú z vnútorného presvedčenia ako otázku mravnú a náboženskú; a preto, keď sa bude riešiť podľa mravných zákonov a podľa učenia viery Kristovej, bude dokonale rozriešená.

Keď Pánu Ježišovi dohovárali, že prečo bola vyliata drahá masť na jeho telo, odpovedal: Chudobných budete mať vždy medzi sebou. Pri scvrknutom počte boháčov zostane ešte azda malý počet chudobných, ale nie živoriacích pracujúcich. Bol medzi nimi i Judáš; vieme, čo myslel, čo urobil z lakomstva v zúfalstve pre zradu. Nech zostane ešte toho kapitálu pre dobro, aby chudobným dostalo sa roboty a dosýta potrebného chlebička. Do tejto práce zapriahňime sa všetci, podávajme im pomocnú ruku v ich usilova-

niach, lebo u človeka je usilovanie, u Boha milosť
a požehnanie. K.

Kostolný prach

Vojdeš do niektorého kostola na krátku poklonu. Keď kostol opúšťaš, vidíš, že na kolená prichytily sa kostolné relikvie — prach. V duchu by si vari súhlasil s ľuďmi, čo nikdy nepokľaknú pred svätostánkom alebo pri sv. omši len preto, že v kostole je viacej prachu, ako by si človek prial. Pravda, treba odsúdiť takých pánov, čo čistia kostol iba na veľké sviatky. Ale kostolný prach nie je dostatočným dôvodom, aby katolik stál pred svätostánkom sťa kamenný stĺp. Taký chlpský, neúctivý postoj svedčí len o tom, že u toho človeka chýba živá viera v skutočnú prítomnosť Pána nebies i zeme. V kaviarni, na výletoch, v tanečných miestnostiach zašpinia si ľudia šaty tak, že na druhý deň nesú ich do čistiarne. No a na to nenadáva nikto. Keď je v kostole prach, slušne upovedomme o tom patričných ľuďmi. Ale eucharistickému Kráľovi vzdajme česť a poklonu na kolenách. Mnohí ľudia pri pozdvíhovaní sklonia hlavu o 10 stupňov dolu, pritom si napravujú kravatu a myslia si, že P. Bohu to postačí. Nuž buďme i v takýchto veciach naozaj korektní! Poklony v kostole nevymysleli ani kňazi, ani stredovekí ceremoniári, ale žiada ich Kráľ sveta, prítomný v našich chrámoch. Dr. M.

Súčasná stigmatizovaná františkánka¹

Laická sestra Rumolda O. S. F. v herenthalskom kláštore, v Belgicku, koná služby v maštali, ako dcéra (Mieken von Beeck) jednoduchého sedliaka v Zandereighen (neďaleko Merxplas). Pochádzala z rodiny, ktorá dala Cirkvi rad kňazov a mníchov. Od r. 1922 pozorovala naša sestrička mimoriadnu slasť vnútornej útechy, ktorá však neskôr utúpila nesmiernej beznádejnosti a duševnej vyprahlosti, takže na sv. prijímanie chodila iba na priamy rozkaz predstaviteľnej. Bola sužovaná aj diablom. Túžila po utrpení, a tak si raz vybrala z ponuky Matky Pána tŕňový veniec miesto ruží. Od toho času trpela silnými bolesťami hlavy a začala krváčať (od 10. novembra 1922). Pôvodne si vysvetľovala tento stav podobnou nemocou, na ktorú zomrela jej sestra. Stigmy má na rukách, nohách a na srdci. Badať jazvy aj po bičovaní a ukrižovaní. Často máva videnia Panny Márie, Pána Ježiša, najv. Trojice a raz aj sv. Jozefa. Dňa 7. jan. 1923 bolo jej oznámené ešte väčšie utrpenie, ktoré

¹ Friedrich von Lama: Konnersreuther Jahrbuch 1936.

skutočne obdržala. R. 1923 bola na podnet svojho biskupa vyšetrená univerzitnými profesormi z Louvain.
Fr. Columbanus Babor O. F. M.

Nemúdre tempo

Hádam poznáte veľmi usilovných a pracovitých ľudí, ktorí všade rečia, píšu; vidieť ich na všetkých schôdkach, čítame o nich v novinách atď. Viete, komu by sme ich prirovnali? Oslíkovi, čo nosieva dobrú pšenicu do mlyna. Tí ľudia stále sú zamestnaní, a nedoprajú si čas na to, aby si tiež raz sadli a najedli sa z tohto vzácneho zrna, ktoré nabrali v cudzích sypárňach. Neomrzelo ich ešte chodiť s tými istými vrecami do mlyna kresťanského života. Tie vrecá sú už deravé, ale oni si to nevšímajú, že roztrusujú zrno po cestách; a keď už roztrusujú, nemajú ani toľko poctivosti, aby ochutnali, či to zrno je dobré alebo nie. Podobajú sa somárikovi, ktorý večne nosí pšenicu do mlyna, a sám sa uspokojí s tým, že tu a tam odhryzne zaprášené bodľacie pri ceste a doma napchá sa plevami. Hľa, to je to nezdravé životné tempo, činnosť ľudí, ktorí chcú dávať a len rozdávať, a sami sa kímia odpadkami. Nuž taký život je pre oslíka, ale nie pre človeka, tým menej pre muža Božieho. Taki oslíci zhynú na ceste, okrem ich nesmrteľnej duše, ak veľké Božie milosrdenstvo, ktoré okrem cesty svätosti a kajúcnosti trpí i cestu hlúposti, sa nad nimi nezmiluje.
Dr. M.

Peklo na zemi

Pekelné muky prežíva taký človek, ktorý chce nájsť šťastie v sebe, a vie, že ho nikdy nenájde, lebo nájsť nemôže. Peklom zapácha život ponorený do blata hriechov. Peklom sa dusí duša, ktorá sa pripútala k telu, ktoré ju zotročuje a nechce ju vypustiť zo svojich pazúrov. Tlačí ju, dusí, a jednako mu otročí, i keď vie, že telo nikdy neuspokojí svojich služobníkov. Telo preháňa dušu po dlhých alejách života, zahráva sa s ňou sťa vietor s vysušeným listím, ktoré pekelní zametači smetú na hajúce hromady do ohňa, v ktorom horí ohavnosť a vzdor.

Preto otroci tela už teraz sú nešťastní, a my ich vidíme nariekať a zúfať na cestách, na rohoch ulíc a domov. Chcú šťastie, telo sa im ponúka a pritom im dáva na vedomie, že na tejto ceste šťastie je pre nich nedosiahnuteľné. Telo je totiž porušené a okate dáva cítiť svoju porušenosť tým, čo sa mu slepo oddávajú. Neverte takým ľuďom, keď sa smejú! Na ich tvári usmieva sa maska, za ktorou zúri diabol nespokojnosť, prázdnoty a zúfaleho nešťastia.
Dr. M.

Nemilí spoločníci

Všimli ste si, že mnohí, i dobrí ľudia, vyhýbajú sa tým, o ktorých svet tvrdí, že sú nábožní? Prečo? Nuž len preto, že keď ich vidia, zdá sa im, že miesto sladkého vína vypili glg kyslého octu. Svätí tiež kárali, boli prísni, ale sladkosť lásky, ktorou napomínali druhého, sprijemňovala i pokáranie a urobila ho prijateľným. Niektorí sa chránia nábožných ľudí preto, aby si nemuseli pripomínať vo svedomí, že oni nie sú nábožní. A takých je dost. Ale nikdy nebol vítaný skrčený, kyslý, hrdý a uštipačný „svätec“. Kto vie popichovať, podozrievať, kto je neláskavý a s ničím nie je spokojný, ten nech vie, že niet v ňom lásky Božej; vari skôr je naplnený diabolskou žľou. Spoločenský život osladí miernosť, vlúdnosť, láskavosť, úslužnosť a svätá radosť. To je zrele ovocie Božieho života.

Dr. M.

Reforma každej reformy

Hovori sa zas o rodine, o tejto základnej bunke ľudskej spoločnosti. Pripravujú sa všelijaké reformy, navrhujú sa prostriedky, ktoré by uzdravily rodinu. Má to byť zvýšenie platov, stavba rodinných domkov atď. Nezabúdajme pritom, že toto všetko nestačí, že reformou každej reformy je reforma rodiny, ktorá sa neuskutoční iba reformou hmotných vecí v rodine. I vo vzdušných bytoch i v majetných rodinách je rodina ohrozená, je v rozklade. Sociálnymi zákonmi a nariadeniami dávame iba utišujúci liek na ťažké bolesti rodiny. Chorobu tým neodstránime!

Pravým liekom dnešnej rodiny okrem sociálnych zákonov je reforma ducha jednotlivca a ducha rodiny. Keď teda ideme reformovať, reformujme otca, matku, reformujme tých, čo sa na manželstvo pripravujú, reformujme rodiny, prameň a koreň ľudskej spoločnosti. Ak títo nebudú reformovaní, márna je každá reforma, lebo vieme, že hmotné zaistenie nie je zárukou zdravia rodiny. Duch viery, duch kresťanský, sviatosťné manželstvo bude tým liekom, ktorý očistí rodinný vzduch. Život otca, matky podľa viery, kresťanský život a smýšľanie tých, čo sa na manželstvo pripravujú, bude zárukou odstránenia tej zločinnosti v našich rodinách, ktorá je zločinnosťou i na národe. Pre tých, čo po dobrom nechcú sa vzdať tejto zločinnosti, štát pri svojej snahe pomôcť rodinám a národu nech vydá zákon proti predávaniu antikoncepčných prostriedkov a prísne tresty na každé jeho zneužitie. Len obnovením ducha a vhodnými sociálnymi opatreniami bude rodina uzdravená.

— VII —

O spoločnej modlitbe

Ak mravné sily majú účinkovať navonok, musí sa tak stať len prostredníctvom srdca. A aby mohli zo srdca prejsť do širokých domovov našej pospolitosti, musia zaplniť najprv intímnu predsieň rodiny. Kresťanský život v každom dome, potom jeho rozširovanie navonok, to sú naše nádeje!

Práve preto musíme si želať, aby sme sa vrátili vo veľkom počte k náboženskému životu rodinného ohniska, a aby sme znova prevzali, podľa toho ako nám to súčasný život dovoľuje, niektoré z našich dobrých zvykov z minulosti: ráno prežehnať sa svätým krížom a tak posvätiť prebudenie, potom ranná modlitba spoločne tam, kde je to možné; — modlitby pred jedením a po jedení; — modlitba večerná spoločne a s domácimi služobníkmi; — malý oltárik v dome pre detky; — nedeľná omša svätá tak zaradená do životného poriadku, aby sa stala akýmsi rodinným kultom a nie iba povinnosťou, ktorej by sa každý zmocňoval bez ohľadu na druhého; — popoludní toho dňa nejaké nábožné cvičenie: nešpory, poklona, vyučovanie náboženské; — kresťanské sviatky svätené a radostne slávené; — liturgický cyklus verne sledovaný; — rodinné slávnosti ozdobiť vždy nejakým náboženským prejavom; — na výročie rodinného smútku spoločne počúvaná omša svätá za drahých mŕtvych.

Istý kardinál hovorí, že jeho matka vedela zaštepíť do srdca svojich dietok takú chuť k spoločnej modlitbe, že najhorším trestom pre jedno dieťa bolo, keď mu ju zabránila. Malý vinník bol odsúdený modliť sa sám ako dajaký vyobcovaný.

Španielske porekadlo vraví: „Tomu, komu Boh chce dobre, o tom vie celý dom“. Nuž Boh chce ustavične dobre všetkým nám, ale chce tiež, aby sme ho o to i spoločne prosili.

Zrnko hrozna nedáva sa samo na slnko. Keď idete na slnko Božie, rodičia, zavolajte tiež svojich maličkých a podriadených. Modlite sa spoločne. Povedzte: Otče náš, otče spojenia, ktoré tvoríme, života, ktorý chceme žiť, večnosti, do ktorej sa chceme dostať — Otče náš, ktorý si na nebesách, na nebesách ďalekých, ale ktoré my cítime celkom blízko, ktoré cítime celkom vókol nás, pretože Ty si pri nás a pretože skrze Teba náš život je na nebesách podľa slova Tvojho Apoštola; — Otče náš, ktorý si na nebesách, posväť sa meno Tvoje v nás; príď kráľovstvo Tvoje do nášho domu, ktorý je Tvojím; — buď vôľa Tvoja splnená nami všetkými. Chlieb náš vzdajší daj nám dnes, ten chlieb, ktorý

nenáleža jedinému z nás bez toho, aby nepatril ostatným z nás, ktorý je nám spoločný; daj nám nášho chleba, Otče náš, a odpusť nám naše viny spoločné, ako i my odpúšťame spoločne tiež svojim vinníkom, a neuveď nás do pokušenia, ktorému život v rodine je vystavený viac ako iný; naopak, zachráň nás pred vnútornými pokušeniami spoločne užívaným dobrom; zachráň nás v rodine pred pokušeniami zvonka, ale zbav nás od zlého. Amen. A. D. Sertillanges O. P.

Šuškaná propaganda

Každý vie, čo je a aký význam má šuškaná propaganda. Používajú ju najmä nepriatelia, aby poplašnými správami vyvolali nervozitu a poplach, pri ktorom idú za svojimi nešťachetnými záujmami. Lebo šuškaná propaganda nie je nič iné, ako šírenie pravdivých alebo nepravdivých správ s nepriateľskej strany, aby táto dosiahla svoje cieľ.

Aj v duchovnom živote je taká šuškaná propaganda. Používa ju nepriateľ duší a duchovného pokroku. Posiela svojich apoštolov, ktorí ohováraním narobia dušiam veľkú škodu. Lebo, takou propagandou duše strácajú orientáciu a stávajú sa jej obeťou. Ohovárači, keď vynášajú svoje kritizujúce úsudky, zabúdajú na slová Spasiteľove: „Nesúďte, aby ste neboli odsúdení“. Odsudzujú sa pre svoju zlú činnosť a jej zlé následky. Lebo tí, čo ich počúvajú, nielen že nie sú poučení škodlivými správami o svojom bližnom, ale naopak, strácajú chuť k ideálom. Povedia si: „Načo sa namáhať, keď ani druhí nie sú lepší!“ Nepriateľ dosiahol touto propagandou pomocou klebetníkov, čo si prial: ochablosť alebo zničenie nadšenia v duchovnom živote za ideálmi.

Prečo by sme mali kritizovaním bližného škodiť tým, čo nás počúvajú, keď opakom môžeme len osoziť? Dajme sa na šuškanú propagandu dobrého. Hľadajme u každého len dobré vlastnosti (osoziť to i nám!); lebo každý má alebo urobí niečo dobré, o čom sa dá hovoriť pred druhými. Má to dvojaký význam: nikdy nezhršíme proti bližnému, o ktorom hovoríme, a do duší poslucháčov zasievame dobré semeno, ktoré časom prinesie istotne úrodu. Prečo máme byť apoštolmi zla, keď miesto toho vždy môžeme byť apoštolmi dobra?! L.

Stav kňazský

Medzi stavmi ľudskej spoločnosti zvláštne postavenie má stav kňazský. Kňaz je Kristovým služobní-

kom. Úlohou Krista Pána bolo obnoviť na svete ten poriadok, aký bol na počiatku stvorenia medzi Bohom a svetom; ten poriadok hriech porušil.

Kňaz svojim posvätením stáva sa služobníkom Kristovým, jeho zástupcom na zemi, a teda má tú úlohu, akú mal Kristus: byť prostredníkom medzi Bohom a ľuďmi, obnovovať poriadok, ktorý hriech porušuje. Kristus Pán kalvárskou obetou obnovil poriadok medzi Bohom a svetom. Kňaz ako zástupca Kristov, obnovuje denne kalvársku obeť Kristovu, vysluhuje sviatostí, ktoré z nej vyvrely, káže, učí a spravuje veriacich. Toto všetko vedie k obnoveniu poriadku vo svete, ktorý poriadok Kristus prišiel obnoviť pre dobro človeka a ľudstva vôbec. Z tohto vysvitá dôležitosť kňazových funkcií v ľudskej spoločnosti a jeho autorita v nej. — vm —

Ovládání páni

Niektorých ľudí so všetkých strán obklopuje bohatstvo, pozemské šťastie, krása. Využívajú všetko, môžeš povedať, že sa topia v pôžitkoch. Nenáležíš hádam i ty medzi nich? Nemáš nič, čoho by si sa nerád zriekol? Možno, že nemáš, ale iste túžiš po niečom. Neraz rozmýšľaš, že prečo ten druhý má, a ty nemáš. Myslíš často na to, čo by si všetko urobil, keby si tiež mal, po čom túžiš. A keď už niečo máš, potom rozmýšľaš, čo urobíš, aby si mal viac. Dávaš pozor a niekedy sa i trápiš, aby ti to nikto neukradol, aby neprišla taká situácia, v ktorej by ti povedali, že ty to nepotrebuješ, alebo že je to veľa pre teba. Tak sa mŕňajú dni tvojho života, a ty musíš dávať pozor a strážiť premnohé veci. Je ich toľko, že starosť o ne zaberá všetok tvoj životný čas. Nemáš vari čas ani na to, aby si ich v pokoji užil, aby si ich aspoň postavil na také miesto, na ktorom by im najlepšie svedčalo. Priateľ, ľutujem ňa. A vieš prečo? Nuž preto, že ty nemáš tie veci, ale ony majú teba! Nevládneš nad nimi, ale ony nad tebou! Ty si ich otrokom, lebo keď sa ti berú, berú ti takrečeno časť teba.

Ale na to veru nedal ti Pán Boh dobrá tohto sveta. Ty musíš vládnuť nad nimi. Veď takto rozkázal Boh už v raji, keď povedal, že si máme podrobiť svet, ale nie jemu sa podrobiť. Kedy sa už prepracuješ k slobode ducha? Kedy prestane závisieť tvoje šťastie od krehkých tvorov? Kedy sa odtrhne tvoje srdce od pozemskej, ľudskej krásy? Musíš sa oslobodiť od všetkého, čo je stvorené. Musíš najprv poznať, že tvorstvo má ten účel, aby ňa priviedlo k Bohu. Tvorovia, i tí najkrajší a nášmu srdcu najmilší, sú len prostriedkami k večnému šťastiu, sú iba slabým zábleskom

dobrá, ktoré ti Boh chce dať v sebe. Chci len to, čo nevyhnutne potrebuješ, aby si mohol splniť úlohu, ktorú ti dal Boh. Používaj stvorenie tak, ako to vyžaduje cesta, na ktorej kráčaš k pravému šťastiu. Nikdy nežiadaš ani viacej, ani menej. V stvorených veciach nauč sa vidieť stopy Božej lásky a Prozreteľnosti. A nikdy nezabudni na to, že musíš vládnuť nad tvorstvom. Pre teba ich Boh stvoril, aby si skrze ne prišiel k Nemu. Potom bude všetko tvoje. Potom uvidíš, že všetko je majetkom Božím, a že Boh rozdeľoval majetky s nekonečnou prozreteľnou láskou. V srdci budeš pánom nad všetkým, budeš mať pokoj. Potom poznáš, aké miesto určila Prozreteľnosť Božia ľudskej kráse, zlatu, zdraviu, nadaniu, a podľa plánu Prozreteľnosti budeš používať všetko. Ale prídješ napokon k poznaniu, že všetky bohatstvá sveta sú len nepatrným práškom oproti Božiemu daru, oproti Bohu samému, po ktorom výlučne budeš túžiť a v ktorom nájdeš všetko. Pravda, to sa stane až vtedy, keď hmotá nebude vládnuť nad tebou, ale ty nad ňou. Dr. M.

Znalci literatúry

I keď nie sme mnísi, nezaškodí, keď si každý deň prečítame žalmy. Dnes ráno našiel som slová, ktoré som si predtým nevšimol a ktoré ma naplnily útechou: Quoniam non cognovi litteraturam, introibo in potentias Domini (70, 15). Zdá sa, že hebrejský text nemá slovo „litteraturam“, lež výraz, ktorý sa vzťahuje na počet. „Pretože som nevedel byť vypočítavý, chcem prejsť na veličiny Pána“, tak asi prekladá múdry P. A. Vaccari. Ale ja s Cirkvou dávam prednosť Vulgáte a jej textu: Kto nepozná literatúru, je schopnejší vojsť do tajomstiev Božej moci. Pravda, ja si takto kladiem pascu pod nohy, nuž ale čo na tom? Záleží veru len na jednej veci: Byť s Bohom. „Všetko ostatné je literatúra“, povedal raz úbohý Verlaine.

G. Papini.

Slušní ľudia

Je to kategória ľudí, ktorí sa vyhýbajú pojmom mravný a nemravný, a chcú byť iba slušní. Teda slušnosť mala by byť strednou cestou medzi mravnosťou a nemravnosťou. Pravda, taká slušnosť, akú si oni vymysleli. Oni teda nemajú radi nič mimoriadne. Slušne konajú dobro a slušne tiež hrešia. Jeden kat. spisovateľ im pomaly závidel i ten hlt vína, ktorý vypijú, lebo i víno nestvoril vraj P. Boh pre hlupákov. Slušní ľudia vo všetkom sú takí prostrední, v ničom nebývajú zvláštni. Práve preto nikdy nikto ich nepodozrieva, ich česť je zabezpečená na všetky strany. Sú dobrí diplomati, lebo včas vedia sa vyhnúť

všetkým neprijemnostiam. Ale nebývajú nikdy úprimní priatelia, lebo priateľstvo viaže k vernosti, a oni vernosť pokladajú za hlúposť, lebo vyžaduje niekedy mimoriadne obete. Oni sa nevedia ani úprimne radosť, ani úprimne súcítiť. Nanajvýš si pripnú na rukáv čiernu pásku, prejavia sústrasť, alebo si v seberovnej spoločnosti zapijú. Chodia statočne do kostola, tam sa poctivo, pravda, s vybranou slušnosťou pol hodinu v týždni nudia, a v duši nadávajú na kňaza, že tú omšu nekresťansky predlžuje. Raz v roku odrecitujú slušne niekoľko slušných hriechov, aby spovedník nemal príčinu nad nimi sa pohoršiť. Potom sa odmodlia zo slušných, so zlatorezom a v koži viazaných knížiek niekoľko slušných modlitbičiek, aby i P. Boh bol spokojný. Veľa dajú na to, čo na ich chovanie povedia ľudia. Prečítajú si teda aspoň to, čo slušní ľudia v ich meste čítajú, aspoň ten miestny plátok. Ináč s literatúrou nemajú nič spoločného. Pre nich básnici a spisovatelia sú ľudia, čo vyžierajú chudobný ľud. A keď zomrú, majú slušný pohreb, podľa možnosti s hudbou. V testamente nechali slušnú sumu na slušný mramorový pomník, aby okoloidúci v budúcnosti vedeli, že to boli slušní ľudia. Nájde sa pre nich aj v nebi slušný kútik? Vykonali takí ľudia niečo dobrého? Dr. M.

Duša a telo

Veľká vec je duša, a dobre môžeme cítiť jej odlišnosť od tela a nezávislosť od neho! V telesnej skleslosti a bolesti, keď naše úbohé duševné schopnosti cítia tlak telesnej únavy, duša ostáva slobodná, pokračuje vo svojom vlastnom živote, a podporovaná silou, o ktorej vie, že prichádza shora, ovláda telo a drží ho v poddanosti. Ale ako vtedy potrebujeme Boha a ako cítime, že bez jeho milosti boli by sme skoro premožení! Z denníka A. Leseurovej.

Náš Boh

P. Sertillanges O. P. napísal, že Boh omedzenej bigoterie je nízko, na zemi; Boh filozofie vysoko, akoby vo vzduchu. A naozaj; môže nám pomôcť Prvý Hýbateľ Aristotelov? Nakŕmi nás Platónov Otec ideí? Polepší nás Večné Pravidlo Tainovo? Náš Boh je Bohom živým. Stojí vysoko nad všetkým, a jednako je vo všetkom. Je vysoko, i blízko... Hovorí k nám v búrkach, lebo je Bohom prírody. Skrze Mojžiša prehovoril k svojmu ľudu, lebo je Bohom svetových dejín. Hovorí k svedomiu každého jednotlivca, lebo je Bohom dobra. A jednako nie je Bohom prírodným, ako Baalovia; nie je Bohom pozemským, ako bohovia rímskeho cisárstva. Náš Boh je Bohom nekonečna, vládne v srdciach, je Bohom všetkých dejín. — i m —

LITERATÚRA

MÁRIA JANČOVÁ: Blahoslavení. Básne. Vyšly nákladom Fr. Hečku ako 1. sväzok knižnice Slovenské verše. V komisii Viktora Sekeyho v Bratislave. Tlačila Slovenská ľudová kníhtlačiareň v Bratislave. — Ak je pravda, že „skutočný život je vzdialený“ (Rimbaud), ostáva pravdivá druhá realita, že opravdivý život je uzavretý do duchovného sveta ľudí, ktorí ho úprimne prežívajú. Potom sme vďační básnikom, ktorým bolo dané šora predstaviť nám ho v krásach, vzbudzujúcich lásku k nemu a radosť z neho a vyúsťujúcich v chválach na nekonečne dobrého Boha, ktorý nám ho dal. Poézia, ktorá má takéto poslanie, nie je len vecou hry, snov, obrazov a slovných stvárnení, ale vecou kresťansky orientovaného svedomia a skutočnou bohoslužbou. Taká poézia spieva s miliónmi ľudí Te Deum laudamus a svojou úprimnosťou potvrdzuje a hlása túžobné kráľovanie Boha v nás a na zemi. Jančovej pieseň, taká jednoduchá a hlboká, zatíchla pri vnútornom počutí „jedných tichých úst, z ktorých plynulo ako med osmoro blahoslavenstiev“, lebo celá jej bolesť i radosť ako dobrej matky, milujúcej a ospevujúcej svoj veľký dar od Boha, dieťa, pri ktorom zabúda na svoje smútky a žiale, zakotvila vo veľkej oddanosti Pánovi, ktorý prišiel blahoslaviť život. Ovzdušie Jančovej tvorby nám tak milo pripomína onú francúzsku poetku, Henriette Charasson, ktorá sa predslavuje jedinečne krásne ako matka a kresťanka veľkej duše. Môžeme veriacim dušiam vrele odporúčať Jančovej poéziu tým skôr, keď aj umenie našlo v nej svoju plnú satisfakciu. Slovenská verejnosť, hľadajúca v bezradnej literatúre skutočné plody ducha, môže radostne prijať milé dielko Márie Jančovej. — jh. —

KARL STORCK: Lebendige Familie. Verlag Laumann, Dülmen in W. 1940, str. 184. Málo je takých kníh, ktoré by boli napísané s takou láskou a porozumením, ako je kniha Storckova. Kto chce písať o rodine, musí sa najprv modliť, aby čitateľovi odhalil krásu i ťažkosť rodinného života, a pritom aby opísal skutočnosť podľa plánu Stvoriteľa. Autor študuje najprv rodinu v pláne Božom, ktorý sa prejavuje v prirodzenom zákone. Potom hovorí o povinnostiach rodiny k materskej zemi, a napokon o jej kultúrnych vzťahoch k celému ľudstvu. Storck je bystrý pozorovateľ, opatrný kritik a dobrý radca. V krátkom čase kniha bola vydaná druhý raz, čo v náboženskej nemeckej literatúre je dobré znamenie.

Za túto knihu nakladateľstvu Laumanna ďakujeme, a odporúčame ju všetkým, ktorí sa zaoberajú rodinným problémom s nábožensko-sociál. stanoviska. — im —

FRANTIŠEK ŠIGUT: Obrana blahoslaveného Jána Sarkandra proti útokům Dr. Františka Hrubého. Nakl. Velehrad, Olomouc 1940, str. 93, Ks 12. — K 80. výročiu blahorečenia Jána Sarkandra vydáva nakl. Velehrad túto štúdiu. Je známe, že historická práca Dr. Hrubého o bl. J. Sarkandrovi bola nedokonalá, najmä po stránke objektívne historickej. Dr. Hrubý nepoznal všetky pramene sarkandrovskej literatúry a známe pramene nezhodnotil vecne. Šigut stavia mučeníka katolíckej Moravy do nového svetla. Je to práca veľmi zaujímavá; upozorňujeme na ňu našich historikov. K jubilujúcej Morave pripojujeme sa i my. — im —

MARIA DOMANIG: Der Rosenkranz. Verlag F. Rauch, Innsbruck 1940, str. 48, Rpf. 50. Pre rozjímavé duše sv. ruženec je najlepším prostriedkom k častému kontemplovaniu tajomstiev Vykúpenia. Táto knižočka je ovocím takejto kontemplácie. V každom tajomstve odкрýva spisovateľka novú cestičku, po ktorej načim kráčať k spojeniu so Spasiteľom. Odporúčame. — im —

DANIEL GRUBER: St. Michael, schirm uns im Streite. Verlag F. Rauch, Innsbruck 1940, str. 72, Rpf. 40. Niet pochybnosti o tom, že anjeli majú tiež svoje poslanie v našom duchovnom živote, len treba poznať aké. O tom píše autor, a zaoberá sa hlavne sv. Michalom, patrónom šťastlivej hodinky smrti. K textu sú pripojené praktické modlitby a pobožnosti. Knižočka sa hodí aj na rozjímanie. — im —

Nakladateľstvo „VYŠEHRAD“ v Prahe vydalo ďalšie zaujímavé liturgické príručky: Příprava Bohoslužby, str. 53, Ks 1.50. Túto knižočku mali by si prečítať služobníci našich kostolov — kostolníci! Miesto, kde pracujú, je sväté. Dotýkajú sa vecí posvätných, a jednako neraz človek vidí, že kostolník tak narába s kalichom, ako stolár s hoblíkom. Zvyknú si na všetko. V knižočke nájdete všetko, čo načim vedieť o chráme Božom a o všetkom, čo má vzťah ku kostolu. Odporúčame. — O. A. TICHÝ: O dobrou hudbu duchovní, str. 32, Ks 3.60. I u nás mnoho sa už napísalo o tom, ako by mala vyzerať kostolná hudba, čo by sa malo spievať a pod. V knižočke sú prakticky vysvetlené pravidlá posv. hudby, a to nielen pre organistov, ale i pre všetkých veriacich. Keby to naši ľudia poznali, potom by nekriticizovali dobrú vôľu tých, čo chcú, aby kostolná hudba bola v súhlase s lit. zákonmi. — im —

ste mi posielali revue Smer na Rím. katol. farský úrad v N.; odteraz ho posielajte na nasledujúcu adresu: N. N., farár v N., pp. N. Urobte to čo najskôr, aby sme mohli dať kartotéku do poriadku.

Ctp. BOHOSLOVCOM V NITRE, V BRATISLAVE, V SP. KAP. A V B. BYSTRICI: Ak nás niekto potešil, nuž to ste vy, budúci usmerňovatelia duchovnej orientácie nášho národa. Prijali ste Smer s takým nadšením a láskou, s akou sme vám ho poslali. Volám vás medzi činných Smeristov. Rubrika Život čaká na bystrých pozorovateľov a kritikov nášho kat. života. Nuž, do roboty! Smer bude i pre vás duch. žriedlom, z ktorého kňaz apoštol musí žiť. Sme si vedomí toho, že duchovná prázdnota nemôže tvoriť hodnoty trvalé, preto je povinnosťou vodcov ľudu, aby ho viedli k prameňom nadprirodzených bohatstiev. Ale vodca by bol len figúrkou, keby chcel druhého viesť tam, kde sám nechce prísť alebo kde nie je. Žite teda so Smerom, aby ste sa stali požehnanými vodcami nášho národa.

J. B. odb. uč., Motyčky: Milujete všetko, čo má pečať čistej krásy a hodnoty. Nuž my sa usilujeme, aby tá čistá, nadprirodzená pečať žiarila na Smere, lebo to je naše dominikánske tomistické poslanie, vyjadrené v hesle: Veritas. Teší nás, že máte nevšedné pochopenie pre veci duchovné; veru, takých ľudí potrebovali by sme viacej. Žite s nami, pracujte s nami a získavajte nám i svojich priateľov. Môžeme Vám prezradiť, že v našej edícii Veritas chystáme dva preklady z duchovnej francúzskej literatúry. Na jednom preklade pracuje náš spolupracovník básnik Haranta. Pravda, veľa záleží na tom, či nám čitateľa porozumejú, lebo nájdú sa i takí, čo nevedia oceniť hlbšie štúdie o duchovnom živote. Ale všetkému sa treba priúčať, lebo nemôžeme žiť zo sladkých legendárnych rozprávok. Rozširujte náš Smer!

Prof. J. K. Kl. pod Zn.: Teší nás, že vo vašej osobe hlási sa medzi Smeristov slov. katol. centrum v Znieve. Pomôžte nám, aby naše hnutie dostalo pečať celonárodnú.

J. H. ak. maliar, Sp. N. V.: Máme ísť do toho veselo! Nuž verte nám, že redakčný kruh pracuje tak, ako píšete: Veselo a s láskou. Každý riadok je napísaný z lásky k dušiam, ktoré túžia po dôvernom spojení s Vykupiteľom ľudstva. Staňte sa organizátorom nášho programu a pomáhajte nám vlievať do ľudských sŕdc lásku Ježiša Krista.

L. H. kaplán, Ústie n/O.: Dakujeme za praktické upozornenie. Keby všetci pozerali na Smer tak ako

vy, nuž spoločnou prácou mesačne by sa zdokonaľoval. Pomôžte nám, aby Smeristické hnutie poznali viacerí.

V. H. kaplán, Pobeďim: Ďakujeme za adresy. Pomôžte nám organizovať rodinu Smeristov.

P. K. Bratislava: Vitame vás v našej rodine. Našou najväčšou radosťou bude, keď zo Smeru poznáte, že s Kristom máme všetko, bez Neho nič. Niet iného receptu, ktorý by som vedel predpísať pre tých, čo chcú preporodiť, alebo čo preporodujú iných. Preto čítajte články Smeru tak, aby ste sa obohatili pravdami Kristovými a potom vedeli ich rozsievať vo svojom okolí.

E. O. kaplán, Vysoká n/K.: Trenčianski Smeristi vám ďakujú, že s rodáckou láskou chcete podporovať ich snahy. Pole vášho účinkovania je široké, získavajte teda priateľov Smeru.

Ct. SS. kongr. Deier Bož. Lásky, Trnava: Slová vašej ctih. predstavenej sú nám zárukou, že budete vysielat prosby k trónu Pána nebies i zeme, aby pomáhal spolupracovníkom našej revue. Modlite sa!

R. J. farár, Giraltovce: Mohli by ste získať gr. kat. inteligenciu, kňazov i laikov. Veď oni sú tiež súčasťou národa, ktorá v Kristovom duchu pripravuje lepší zajtrajšok budúcim pokoleniam. Pokúste sa, veď ak nič neurobíme, nič sa nestane.

I. G. úradník, Prievidza: Radostne sa k nám hláste, a my vás radostne prijímame do kruhu Smeristov. Pousilujte sa, aby nás poznali viacerí.

ŠTUDENTI: Ozvali sa i tí najmladší — študujúca mládež. Bol som naozaj prekvapený, keď som čítal listy študentov, v ktorých sa hlásia do radov novej generácie, ktorá bude preporodujúcim kvasom národa. Študenti s Kristovou pravdou v srdci chcú prevziať dedičstvo otcov! Študujúci Smeristi! Uskutočnenie nášho programu je neomylnou zárukou vašej blaženejšej budúcnosti, lebo my sa opierame o nepremožiteľného Boha. Organizujte na svojich ústavoch Smeristov, ľudí, ktorí prelejú náuku Ježiša Krista do svojho študentského života. Smer vám ukáže cestu, ktorá vedie k rýchlemu uskutočneniu usmievavého života v našej vlasti.

S M E R, revue pre duchovný život. Vydávajú trenčianski dominikáni. Zodpovedný redaktor Dr. I. Müller. Používanie novinových známok povolené výmerom Min. dopr. a ver. prác, rezort poštový v Bratislave pod. čís. 144.487-III/1-1940. Dohliadať pošt. úrad Trenčín. — Tlač V. Čelko a spol., Trenčín.